

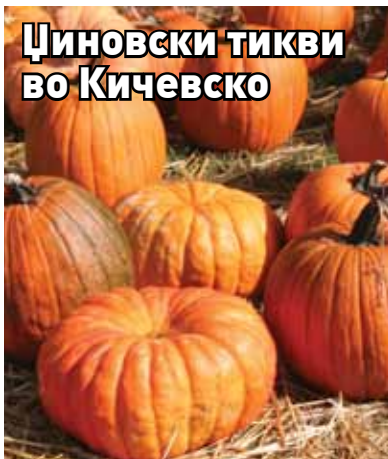
Крушата повторно актуелна

**Одгледување
на карфиол**

**Џиновски тикви
во Кичевско**

**Зазимување на
пчелите**

**Култивирана
боровинка на
Беласица**

HONDA

POWER EQUIPMENT

За прв пат на Македонскиот пазар!
Оригинална HONDA програма што ќе ги задоволи сите Ваши потреби!

HONDA ЦЕНТАР

Булевар Илинден бб, 1000 Скопје
телефон: 02/ 309 0707; 02/ 308 3788

НОВ САЛОН HONDA ЗА МОТОРЦИКЛИ И ПЕ ПРОГРАМА

ул. Народен Фронт бр.23, 1000 Скопје,
телефон: 02/ 329 6106

МАКПЕТРОЛ
ЖИВОТОТ Е ЕНЕРГИЈА

<http://honda.makpetrol.com.mk>

Стихијно незадоволство

Овој период отсекогаш е актуелен во земјоделството. Од една страна, се одвиваат бербите, од друга страна, започнуваат пазарењата за колку пари ќе се купува и продава, и што е најинтересно, во овој период секогаш има протести (добро познатите протести на лозарите).

И оваа година има незадоволство со откупот на грозјето, но некако во јавноста не се коментира, иако тој револт стихијно си постои.

Мене ме интересира, и самата се прашувам, зошто лозарите оваа година не реагираат?

Дали причината е тоа што нивните штрајк-лидери сега се блиски со власта и не ги интересираат маките на лозарите, или можеби владините мерки навистина биле стимулативни?

Според мене, добро е што нема протести, но уште подобро би било кога ќе видам насмеани и задоволни земјоделци кои би рекле дека се горди и задоволни од тоа што го работат.

Кон крајот на месец септември се одржа трибина „Земјоделците - следните 20 години“, организирана од Министерството за земјоделство, така што министерот Димовски и други претставници од владините институции гледаат во земјоделците успешни производители на овошје и зеленчук, сточари и модерни производители на житни култури во наредните 20 години.

И јас сакам тоа да го видам. Но, за тоа треба многу работа, разговори, стратегии, успешно реализирани закони и планско работење.

Кога би го имале тоа, нема да има стихијно незадоволство и песимизам.

Ова размислување нека биде поттик за навистина во наредните 20 години да видиме успешни фармери и профитабилно земјоделство, а не само да замислуваме нешто кое тешко дека ќе се оствари.

Поледелство
БАМЈА - НЕОБИЧЕН
ЗЕЛЕНЧУК

14

Овоштарство
ЛИНИИ ЗА СОРТИРАЊЕ
ОВОШЈЕ

22

Лозарство
СПЕЦИЈАЛНИ ВИНА

24

Механизација
МАШИНИ ЗА СЕИДБА

36

Фертиригација
ХЕЛАТНИ ЃУБРИЊА

37

**1 € МЕСЕЧНО =
ИНФОРМИРАНИ И ЕДУЦИРАНИ
ИНДИВИДУАЛНО ЧЛЕНСТВО ВО**

Списанието „Моја земја“ излегува месечно и е во сопственост на Федерацијата на фармерите на Република Македонија. Првиот број излезе како организациски билтен на ФФРМ во април 2003 година, а од декември 2006 се дистрибуира како месечно специјализирано списание за земјоделство и рурален развој.

Моја земја
Октомври 2011
Издавач:
ФФРМ Медија
Ул. Гиго Михајловски
Бр. 3, 1000 Скопје
Тел/Факс: 02 3099042
e-mail: mojazemja@gmail.com

Број на жиро сметка:
380-1-645333 001-46
Прокредит банка

Управител и маркетинг
Благојче Најдовски 070/937132
blagojce.najdovski@ffrm.org.mk

Главен и одговорен уредник
Билјана Петровска Митревска
biljana.petrovska@ffrm.org.mk

Уредник
Марјан Кировски
marjan.kirovski@ffrm.org.mk

Фото вест - насловна
Благојче Најдовски

Лектор
Силвана Чекова

Новинари
Љупка К. Камчева
Македонка Балдазарска

Соработници
Лилјана Кипроска

Стручни соработници
проф. д-р Крум Бошков,
проф. д-р Драги Танески
доц. д-р Тошо Арсов

проф. д-р Златко Арсов
проф. д-р Орден Чукалиев,
доц. д-р Вјеслав Танасковиќ
дипл. агр. Зоран Голубовски
дипл. зем. агр. Благојче Димитриев
Миленко Перишиќ,
Раде Каранфиловски
дипл. инж. агр. Стојан Глигоров
Димитар Велковски
Лилјана Бучковска

Дизајн: Бригада дизајн [brigada.mk]

Печати: Пропоинт, Скопје

Почитувани читатели, сите сугестии, забелешки, прашања и критики, Ве молиме, да ги испраќате на маил адресите наведени во импресумот. Со тоа ќе влијаате на квалитетот на содржината и ќе добиете информации за Ваше подобро и поквалитетно земјоделско производство или развој на средината. Затоа, редакцијата Ве охрабрува да ни пишувате.

Томе Тимов од Струмица ги пренесе своите впечатоци и искуство од посетата на Рајац во Србија .

Пишува: Македонка Балдазарска

Мрежата на млади фармери (ММФ) под мотото „Заедно до успех“ го одржа четвртиот Годишен состанок во чии рамки се одбележа и „Денот на млади фармери 2011“. Годишниот состанок беше одржан во Извидничкиот камп во Охрид во соработка со ЦеПроСАРД.

Годинава околу 40 –ина млади фармери го разгледаа и го ревидираа извештајот на активности на ММФ 2010/2011. Младите ги поздравиле и им посакаа успешна работа претседателот на ФФРМ, Андрија Секуловски, кој им пренесе :„Мојата желба е младите фармери со агресивен настап бранејќи ги своите ставови да се избораат за место во општеството. Не треба утре, туку денес да имаме почетни резултати, кои се надевам во иднина ќе бидат основа да се гледаме во поголеми проекти.“

Елеонора Велјаноска, координаторот на ММФ, уште еднаш потсети на основната мисија на мрежата: „ММФ ги развива лидерските и претприемачки вештини на младите фармери во Македонија, ја поттикнува тимската работа и комуникацијата помеѓу нив, го подига интересот за земјоделството и за подобрување на квалитетот на живеење и заштита на животната средина.“

Младите преку интерактивна работилница, поделени во три групи разгледуваа, креираа и предложија идеи врз основа на кои треба да се изготви Планот на активности за 2012 година. Групите разменија мислења и ставови каде и како да се дејствува и што да се направи за да се одговори на нивните потреби, да се унапредат, разменат, забрзаат и реализираат одредени активности кои ним ќе им помогнат во унапредување на земјоделскиот бизнис. Заклучоците као и досега беа во насока на размена на искуства, и тоа пред се меѓусебно посетување, потоа посета на современи фарми, овоштарници и оранжерии и во земјата и во странство, посета на регионалните центри и организирање на настани од нивна страна на национално ниво. И секако, зголемување на соработката со други младински организации од регинов и пошироко.

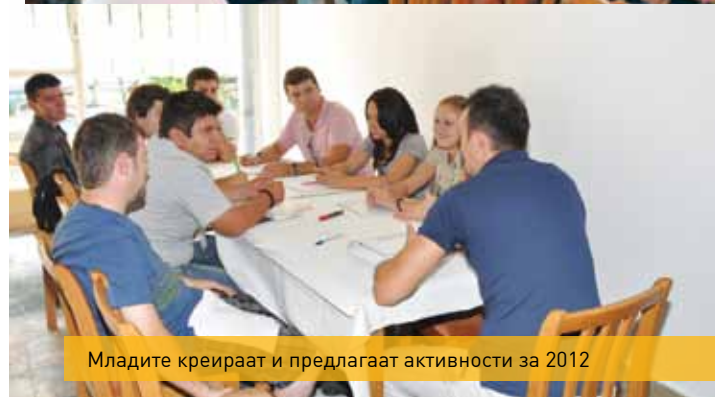
Младите фармери од овоа дружење излегоа со пораката дека „Младите не треба да се срамаат дека се фармери, тие треба да се ослободат од стереотипите и преку личните успешни примери да ги привлечат и другите млади луѓе да им се придружат во ММФ.“

Младите имаа можност да се запознаат и со проектот „Агроенергија“ кој го презентираше Габриела Мицевска, проект менаџер во ЦеПроСАРД, како и со неколку проекти за обновливи извори за енергија (ОИЕ). ●

Календар со нови идеи и активности

Младите креираат и предлагаат активности за 2012

Габриела Мицевска, од ЦеПроСАРД го презентира проектот „Агроенергија“.

Прогласени најуспешните млади фармери

На вториот по ред „Ден на млади фармери 2011 година“ за најуспешни регионални млади фармери беа прогласени: Ване Митров од Струмица, Гоце Мирчески од Скопје, Благој Димитриевски од село Горобинци од Свети Николе, Ненад Стојчески од Македонски Брод и Велко Јованоски од Гостивар. ФФРМ ним им додели благодарници и плакети за унапредување и поттикнување на интересите и вклучување на младите во земјоделството. Најуспешните фармери кои беа предложени и избрани од петте регионални тимови на Мрежата на млади фармери, ги пренесоа своите успешни приказни од самите почетоци, преку нивниот развој до моментот на признати фармери.

Саемиите – можност за иновации кај земјоделците

Пишува: Љупка К. Камчева

Воведување на нови технологии со цел намалување на трошоците и зголемување на производството – ова е една од основните причини зошто земјоделците и агробизнисмените треба да ги посетуваат светски познатите саеми за земјоделство. Еден од најголемите саеми за аграр во Турција – саемот во Бурса, изминатиов период, во заедничка организација на ФФРМ и ТУЈАП, беше посетен од страна на педесетина фармери и агробизнисмени од Македонија.

Тие потврдуваат дека ваквите саеми за нив се одлична можност за размена на искуства и запознавање со најновите иновации во областа на аграрот.

„Ние постојано апелираме за современо производство и осовременување, зошто така се намалуваат трошоците, се инвестира во нови технологии, а всушност се придонесува за да се зголемат површините. Затоа велíme дека имаме хиперпродукција, а сè уште не може да оствариме добри производни квоти. Оваа година имаме поголем интерес за саемиите, земјоделците не доаѓаат да се прошетаат, туку се дојдени да научат нешто,“ изјави Андрија Секуловски, претседател на Федерацијата на фармерите на РМ.

Домашните земјоделци и агробизнисмени на саемот имаа прилика да видат нови технологии, модерна земјоделска механизација, технологии за одгледување пластеници, системи за наводнување и др. Некои веќе склучија и договори за соработка. Посетата на специјализирани саеми веќе станува традиција за домашните земјоделци. ●

Француските фармери во посета на Македонија

Пишува: Лилјана Кипроска

Изминатиов период во посета на Федерацијата на фармерите на РМ беа претставници на Француската организација за меѓународен развој на земјоделците (АФДИ) во рамките на Проектот за децентрализирана соработка меѓу Долна Нормандија и Македонија.

Француските фармери имаа можност да посетат бројни фарми на македонските млекопроизводители и да се сретнат со менаџерите на млекарите АД „Тетово“, „Здравје Радово“ и „Идеал Шипка“.

На средбите беше разгледана можноста за заедничка соработка и на иста маса се разговараше за подобрување на квалитетот на млекото во Македонија. Иницијативата која ја презема ФФРМ е повеќе од значајна за фармерите, бидејќи следи период на прилагодување и приспособување на стандардите на Европската унија, коишто потешко би се постигнале ако не се работи со заеднички напор од двете страни.

„Фармерите и млекарниците треба да сфатат дека се наоѓаат на иста страна, а не дека се конкуренти и непријатели. Само така млекопроизводството во Македонија ќе си ја обезбеди својата иднина, а ние, како млекарниците, сме подготвени и отворени за соработка и поддршка на фармерите, бидејќи квалитетното млеко носи бенефит и профит и за двете страни“, изјави Јован Дабевски, сопственик на млекарата „Здравје Радово“.

Покрај млекарите, француските фармери имаа можност да ги посетат лабораториите на Сточарскиот институт и на Факултетот за ветеринарна медицина, која е единствената независна акредитирана лабораторија во Македонија, каде имаа можност детално да се запознаат со процедурите на работа, начинот на испитување на квалитетот на млекото, апаратурата којашто се користи, со цел да добијат една целосна слика за синџирот на вредности во делот на млекопроизводството.

Поради успешноста на првата фаза на Проектот, претставниците на ФФРМ и АФДИ ги договорија активностите за наредната година, каде што главниот фокус ќе биде ставен токму на квалитетот на млекото во Македонија и како да се дојде до негово подобрување. ●

Промовирана брошурата „Неколку чекори до успешна кооператива“

Федерацијата на фармерите на РМ и Првата лозарска кооператива од Неготино, во рамките на Проектот за децентрализирана соработка меѓу Долна Нормандија и Македонија, којшто ФФРМ го спроведува со францускиот партнер АФДИ (Француска организација за меѓународен развој на земјоделците), во општинската сала во с. Каменјане ја промовираа брошурата „Неколку чекори до успешна кооператива“.

Оваа брошура ќе им помогне на фармерите да се информираат за вистинската потреба од кооперативно здружување, како и за чекорите за нејзино успешно формирање и почеток со работа.

На промоцијата на брошурата присуствуваа фармери од Франција и Македонија, а со своја презентација настапи Александар Ристовски, член на УО на ФФРМ, којшто, меѓу другото, беше и директно вклучен во нејзината изработка, и Жан Пјер Бурбан (Jean-Pierre Bourban), кој на присутните успеа да им го долови искуството со работата и функционирањето на кооперативите во Франција.

Брошурата ќе биде дистрибуирана до сите регионални центри на ФФРМ и директно доставена на сите заинтересирани фармери. Издавањето на оваа брошура финансиски беше поддржано од ФФРМ во рамките на Проектот за децентрализирана соработка меѓу Долна Нормандија и Македонија.

Штандот на Федерацијата меѓу најпосетените

На годинашната манифестација „Преспански јаболкобер 2011“ во Ресен, којшто традиционално се одржува на верскиот празник Крстовден, штандот на Федерацијата на фармери беше меѓу најпосетените. Вниманието на јаболкопроизводителите го привлекоа интересните информативни материјали, брошури, бесплатните совети од соработниците кои што ги имаше ангажирано федерацијата и пултот на списанието „Моја земја“. Земјоделците имаа можност да се запознаат со активностите и услугите на Федерацијата, за што се погрижија присутните членови од управните органи на ФФРМ, преку медиумот и Мрежата на млади фармери, кои несебично ги презентираа услугите, им објаснуваа, ги советуваа и упатуваа заинтересираните посетители каде и како да ги добијат потребните материјали.

„Ова е свечен ден за производителите на јаболка. Ден кога започнуваме интензивно со бербата на јаболката. Федерацијата понуди бесплатни совети и соработка за сите јаболкопроизводители. Во интерес на нашите сегашни и идни членки, поканивме и донесовме, барем според нас, интересни претставници кои учествуваат во креирањето на политиката во производството на јаболка. Направивме уште еден чекор, ги поканивме и донесовме трговците тука да погледнат на лице место, со кој квалитет и количини располагаме и заеднички да ја креираат цената со нас производителите“, рече претседателот на ФФРМ, Андрија Секуловски.

На штандот на Федерацијата, производителите на јаболка имаа можност да се сретнат со соработници од Словенија, Србија и од Турција, кои промотивно на македонскиот пазар планираат да настапат со посадочен материјал и консултантски услуги.

Во рамките на настанот што го организираше Општина Ресен во соработка со Прилепска Пивара, беа доделени награди на истакнати поединци од областа на јаболкопроизводството, а беше промовиран и Прирачникот за воведување на агроколошки мерки во јаболковото производство. ●

Гостите од Турција привлекуваа исклучително внимание

Промоција на "Моја земја"

Нови правилници во Законот

Пишува: Соња Трајкова

Правилник за пренесување на корисничкото право

Во случај на престанување на договорот за закуп на земјоделско земјиште, согласно Законот, или при отворање на стечајна постапка, статусна промена, присоединување, спојување или поделба, се отвора можноста правното лице да го пренесе корисничкото право. Таква можност е предвидена и во случај на смрт на закупецот, со склучување на нов договор со правните наследници, под истите услови од основниот договор.

„Доколку постојат повеќе правни следбеници, односно наследници на закупецот, се склучува непосредна спогодба. Правото за склучување на договор со непосредна спогодба се остварува со барање најдоцна во рок од шест месеци од денот на настапување на причините за престанок на договорот за закуп и целосното плаќање на доспеаниот надоместок“, пишува во правилникот за пренесување на корисничко право

Исто така, утврдена е и потребната документација којашто треба да се достави, и тоа:

- **Во случај на смрт на закупецот**, се приложува и акт за спроведена оставинска постапка, записник за воведување во владение, геодетски елаборат, доказ за платена закупнина и спогодба за пренесување на корисничкото право меѓу повеќе наследници;

- **Во случај на отворање на стечајна постапка**, потребен е документ за тековна состојба на правното лице од Централниот регистар, договор за закуп за кој се бара пренесување на корисничкото право, геодетски елаборат, доказ за подмирена закупнина и решение за отворање на стечајна постапка;

- Истите документи се потребни и **во случај на статусна промена**, односно присоединување, спојување или поделба, со спогодба за пренесување на корисничко право (ако има повеќе правни следбеници), и со нотарски акт за извршена статусна промена, како и доказ од Централниот регистар за упис на статусната промена во трговскиот или друг регистар на упис.

Правилник за пренамена на земјоделско земјиште

Министерството за земјоделство донесе нов Правилник за постапката за издавање на позитивно мислење за временна пренамена на земјоделско земјиште за детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини. Склучените договори од оваа област се важечки доколку ресорното министерство позитивно се изјасни за нив.

„Позитивно мислење не може да се добие ако на тоа државно земјоделско земјиште веќе има склучено договор за закуп. Исклучок е можен доколку се работи за минерална сировина од јавен интерес. Барањето за издавање на позитивно мислење за временна пренамена на земјоделско земјиште за детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини треба да содржи неколку податоци, меѓу кои, за земјиштето за кое се бара временна пренамена - катастарска општина и парцела, катастарска култура и класа,

големина на површината“, се вели во правилникот за пренамена на земјоделско земјиште

Потребна документација за барање за експлоатација на минерални сировини е договор за детални геолошки истражувања и геодетски елаборат за земјиштето, со нумерички податоци за соодветните катастарските парцели.

„Министерството за земјоделство, во рок од десет дена, сметано од денот на поднесувањето на барањето, врши теренски увид на самото место на земјоделското земјиште за кое се бара пренамена. Врз основа на ваквиот увид се утврдува оправданоста за давање на позитивно мислење за временна пренамена и се изготвува записник за констатираната состојба во присуство на барателот“, пишува во правилникот.

Врз основа на барањето, потребната документација и записникот, се издава решение за позитивно мислење за временна пренамена на земјоделското земјиште, односно решение за одбивање на барањето.

за земјоделско земјиште

Правилник за продолжување на договори за закуп

Се создава можност за продолжување на договорите за плодуюживање и за закуп. Со измените на Законот за земјоделско земјиште и со стапување на сила на новите правилници, стекнатото право на плодуюживање, со нов договор, може да се трансформира во долгорочен закуп.

„Доколку плодуюживателот ги исполнува условите, по завршувањето на договорот, кој изнесува 5 години, може да поднесе барање до Министерството за земјоделство за трансформација и за добивање на истото земјиште под закуп“, стои во правилникот за продолжување на договори за закуп

Од документите, покрај општите податоци за барателот и за земјиштето, треба да се достават и геодетски елаборат, програмата и целта за користење на земјиштето, техничко - технолошка опременост и доказ за упис во Единствениот регистар на земјоделски стопанства или Регистарот на вршители на земјоделска дејност.

„Ваквото трансформирање практично значи дека плодуюживателот којшто претходно бил социјално незгрижено лице, веќе се стекнал со статус на земјоделски производител со можност за остварување на приходи, а со тоа и за плаќање на закупнина во висина на почетната цена. Овие цени се движат од 15 до 25 евра по хектар, во зависност од катастарската класа“, пишува во правилникот.

При поднесување на документите, плодуюживателот треба да достави и Програма за начинот на користење на земјоделското земјиште и културата која ќе ја одгледува, од што ќе зависи и времетраењето на новиот договор, кој може да биде од 15 до 50 години.

„Земјоделците коишто имаат договор за закуп, по неговото истекување, исто така можат да побараат продолжување под истите услови. За ова, покрај општите податоци, доколку закупецот е физичко лице, треба да достави и записник од Државниот инспекторат за земјоделство за целосно исполнување на обврските од договорот. За правните лица пак, треба да се достави и документ за тековната состојба на компанијата, издаден од Централниот регистар на Република Македонија“, се вели во правилникот

Според законот, одлука за продолжување на договори за закуп донесува Владата.

Правилник за земјоделски прекршоци за користење на земјиште

За направен прекршок и непочитување на законот, земјоделците корисници на државното земјиште прво ќе се едуцираат, а потоа, според новиот закон, доколку и натаму не го користат правилно државното земјиште, ќе се казнуваат.

„Земјоделците корисници на државно земјоделско земјиште кои не го почитуваат законот, ќе бидат повикани на едукација. При првото прекршување, на лицето му се дава покана во која се наведени податоци за прекршокот за кој се врши едукацијата и терминот кога ќе се изврши едукацијата“, пишува во правилникот за Земјоделски прекршоци за користење на земјиште.

Едукацијата ја врши инспекторат од Државниот инспекторат за земјоделство кој ја констатирал неправилноста.

„Доколку едукацијата се однесува на правно лице, неговиот претставник со поканата треба да има и писмено овластување за присуство. За спроведување на едукацијата, во Државниот инспекторат за земјоделство се води евиденција за која се пополнува книга каде што се наведуваат податоците за извршените прекршоци. Ваквата постапка се спроведува во случаите кога земјоделецот не го користи земјиштето согласно намената, односно ја намалува плодноста, го загадува или го деградира земјиштето, фрла шут или го раскопува“, стои во правилникот.

На земјоделецот ќе му биде укажано и на обврската да доставува годишни извештаи за начинот на користење на земјиштето, и во случај на отворање на стечајна или ликвидациона постапка, во рок од 15 дена да го извести Министерството за земјоделство.

„Доколку, пак, се работи за поголемо прекршување на законот, односно се пали стрништето, не се одржуваат насадите и културите кои ја спречуваат ерозијата, мерката едукација не се применува, туку се спроведува казнена постапка“, истакнато е во правилникот.

Решение за полегнување

Пишува: дипл. земјод. агр. Благојче Димитриев

Полегнувањето на расад *Pythium* spp. е широко распространета болест во целиот свет. Таа се јавува во посеви со тропска и умерена клима, во сите оранжерии и пластеници. Патогенот ги напаѓа семињата, никулците и израснатите растенија од сите видови зеленчуци. Загубите од овие болести значително варираат, зависно од составот на почвата, температурата и од другите надворешни фактори. Симптомите од причинителот на полегнување на расадот варираат во зависност од староста и фазата на развојот на нападатите растенија. Семињата насеани во заразената почва не ^{је}ртат, стануваат меки и мувлосани, со кафеава боја, и притоа се распаѓаат. Слабото поникнување на семето е резултат на инфекцијата на габата. Почетната инфекција што се јавува на никулците е во вид на слабо потемнета воденоста мека дамка. Заразениот дел брзо се шири, клетките изумираат, патогенот го зафаќа никулецот и тој изумира брзо по почетокот на инфекцијата. Во двата случаи инфекцијата се јавува пред да никне никулецот. Кога се веќе поникнати, никулците можат да бидат нападнати во коренот на или под површината на почвата. Нападнатите ткива на садниците стануваат воденести и обезбоени, а клетките брзо изумираат. Поради губењето на цврстината и потпорната сила, населениот дел не може да го потпира горниот дел на никулецот, поради што тој паѓа на почвата. Габата продолжува да се шири и откако никулецот ќе падне кон основата, одеднаш овенува и

изумира. Од овие болести можат да бидат нападнати и постарите растенија. Инфекциите на постарите растенија почесто се ограничени на коренчињата, што резултира со овенување и изумирање на одделни делови на растението.

Гниењето на коренот може да биде предизвикано и од *Phytophthora* spp. Штетите предизвикани од фитопторното гниење на коренот се многу големи. Растенијата кои страдаат од вакви гниења на коренот често покажуваат симптоми на недостаток на вода и храна, стануваат ослабени и осетливи кон напад од други причинители на болести. Кај сите домаќини нападнати од фитопторно гниење, многу од ситните коренчиња се изумрени, додека кај покрупните коренчиња се присутни кафеави некротични дамки. Кај младите растенија целиот коренов систем може да биде изумрен, што резултира со целосно изумирање на растението.

Покрај *Pythium* и *Phytophthora* spp., во расадничкото производство, повремено или постојано, се јавуваат и: *Rhizoctonia* spp., *Alternaria* spp., *Fusarium* spp., *Verticillium albo-atrum*.

За сузбивање на овие болести се користат одредени агротехнички мерки, како што се: добро дренирање на почвата, почесто проветрување на расадот, помалку да се полива и да се кали, да не се одгледува едно исто растение на иста парцела повеќе од две години една по друга, во спротивно се зголемува популацијата на габата.

На расад

Покрај агротехничките мерки, неизбежна е употребата на хемиски средства за сузбивање на овие болести. „Хеомак пестициди“ за оваа долгогодишна проблематика нуди идеални решенија со неколкуте нови и врвни фунгициди, произведени од германската компанија „БАСФ“ (BASF). Подолу наведените фунгициди, сами или во комбинација, потполно ги решаваат проблемите со веќе споменатите болести.

ENERVIN претставува модерен комбиниран превентивен и ерадикативен фунгицид со трансламинарно делување. **ENERVIN** претставува комбинација од новата активна материја **ametoctradin** (120 г/кг) во комбинација со докажаната активна материја **metiram** (440 г/кг).

ORVEGO е нов иновативен фунгицид со двојна комбинација од две активни материи: **ametoctradin** (300 г/л), што претставува иновативен инхибитор на митохондријалното дишење и ги убива патогените со делување во комплекс III, и **dimethomorph** (225 г/л), кој го инхибира формирањето на клеточните сидови на габите.

SIGNUM е системичен и превентивен фунгицид со многу широк спектар на делување. Претставува фунгицид на база на активните материи **boscalid** (267 г/кг) и **pyraklostrobin** (67 г/кг) кои ефикасно го спречуваат ртењето на спорите, развојот на ртулечните цевки и оневозможува раст на мицелијата, како и спорулацијата.

За решавање на проблемот со **Pythium** и **Phytophthora**, стручната служба од „Хеомак пестициди“ ДОО, Велес препорачува комбинација од овие препарати: **ENERVIN** во доза од 2,5 кг/ха со прскање, или 0,25% со заливање, плус **SIGNUM** во доза од 1 кг/ха со прскање, или 0,1% со заливање; и друга комбинација, **ORVEGO** во доза од 1 л/ха со прскање, или 0,1% со заливање, плус **SIGNUM** во доза од 1 кг/ха со прскање, или 0,1% со заливање. ●

Карфиолот

есенска култура

Пишува: дипл. инж. агр. Стојан Глигоров

Карфиолот (*Brasica oleraceae* var. *botrytis*) претставува зелјесто растение со пријатен деликатесен вкус. Содржи многу хранливи материи, а мали калорични вредности, односно на 100 гр хранлив дел, содржи 25 калории.

За исхрана се употребува цветот, кој е доста збиен во главица, која е премногу богата со витамин Ц. Содржи протеини, растителни масла, шеќери, минерали (калциум, калиум, фосфор, сулфур, железо). Меснатата средина на карфиолот претставува збиени цветови во облик на главица, а покрај неа се шират зелени и крупни листови.

Карфиолот наменет за употреба во свежа состојба треба веднаш да се користи, бидејќи е склон на брзо расипување или гниење. Тешко е сварлив за човечкиот организам, бидејќи содржи доста целулоза, или 0,91%. Карфиолот се користи во свежа состојба, смрзнат, закиселен.

Бидејќи припаѓа на фамилијата зелки, условите на одгледување се доста слични во текот на целиот период на одгледување. Се засадува во различно време во годината, посебно по опасноста од доцни пролетни мразеви. Ако се засади во топли и сончеви периоди, тогаш доаѓа до пожолтување на плодот и тој има горчлив вкус.

Кај нас претежно се одгледува во доцните есенски денови, кога температурата е пониска, за разлика од летниот период. Семето на карфиолот треба да биде засеано во затворени простории или леи, кои на почетокот треба да бидат доста засенчени, посебно во текот на поникнувањето, кога е и најосетлив. Расабот редовно се надгледува во текот на вегетацијата, се полива, се заштитува и прихранува. Исто така, карфиолот е многу осетлив на недостатокот на елементот бор. Растенијата, кога ќе добијат висина од околу 15 см, односно по 3-4 недели, се засадуваат на постојано место, на растојание

од околу 50 см. Пред засадувањето, се отстрануваат првите два листа коишто се формирани најниско и се засадуваат на веќе припремената површина. Таа треба да биде средно пропуслива, богата со хумус и хранливи материи, и во текот на производството се внимава на заштитата и потребните агротехнички мерки, како наводнување, прихранување, окопување, итн.

Кореновиот систем е жилчест, во форма како кај зелката. Стеблото кај младите растенија е зелјесто, во долниот дел дрвенесто, цврсто и дебело, во висина од 20 до 30 см.

Листовите се собрани во листна розета, овално издолжени. Оптималната температура за пораст и развој е 15-18°C во текот на денот, и 12-15°C во текот на ноќта. Карфиолот бара големи количини на храна и хранливи материи во текот на вегетацијата.

Што се однесува до сортите, некои при формирањето на плодот се отворени, и поради белата боја на главицата, бараат да бидат покриени одозгора со некој страничен лист од самиот карфиол, додека во последно време се користат исклучително хибридни семиња, сорти кои околу самиот цвет (плод) имаат директно обвиткани листови од карфиолот, и тие не дозволуваат плодот да добие жолтеникава боја, којашто не е адекватна за самиот хибрид.

Во зависност од сортата на карфиолот, бербата треба да биде кога пречникот ќе достигне од 15 до 30 см или од 0,5 до 2 кг. Многу важно е бербата на карфиолот да биде пред да се отворат цветовите. Плодот е со округла или сплесната форма. Ако пупките од цветовите бидат отворени во време на бербата, тогаш карфиолот губи од својот квалитет и вкус. Кога се бере карфиолот, коренот треба да биде отсечен што поблиску до главицата. Карфиолот стасува за бербата за околу 60 дена од сеидбата на постојаното место. Пакувањето треба да биде внимателно и во соодветна амбалажа. ●

Џиновски тикви во Кичевско

Пишува: Лилјана Кипроска

Тиквата е широко распространета на нашите простори и е омилена храна на повеќето од нас, независно од возраста, благодарение на нејзиниот состав, вкусот, ароматичноста и диететската вредност. Поволните климатски и почвени услови на нашите простори овозможуваат успешно одгледување на оваа култура.

За тоа сведочи и Насер Канзоски, еден од најголемите производители на тикви во Кичевско. Тој своите тикви ги одгледува во месноста наречена Карамојца, во близина на Кичево, на површина нешто поголема од еден хектар. Во зависност од годината, Насер може да произведе и повеќе од 20 тони тикви.

Со работа на нивата (која е делумно во негова сопственост, а остатокот го има под наем од своите соседи) започнува при крајот на месец април, во зависност од поволноста на климатските услови.

„Тиквата како растение се сади подоцна, за разлика од другите едногодишни растенија, поради потребата од повисока температура на ’ртење, којашто не треба да биде пониска од 12°C. Во секоја дупка се ставаат по 3-5 семки. Откако ќе никне, треба многу да се внимава на самото растение, затоа што истото е многу осетливо на секоја поголема температурна разлика, којашто може да доведе до расипување на листот и цветот, а со самото тоа да дојде и до оштетување на плодот. Затоа многу треба да се внимава на препаратите коишто ќе се користат за нивна заштита, а јас лично користам колку што е можно помалку вештачки препарати, а повеќе природно арско губриво, кое е гаранција за добивање на џиновски тикви“, објаснува Насер.

Цветовите се со изразено жолта боја и се одликуваат со голема чашка. По опрашувањето истите заврзуваат плод и тиквата започнува да расте. Не треба премногу да се наводнуваат, за да не скапе плодот. Периодот на нивното растење е од 120 до 140 денови, а од почетокот на месец октомври може да се започне со нивна берба.

Плодовите се користат кога се сосема созрени (ботаничка зрелост) и кога ќе ја добијат својата карактеристична портокалова боја. Прилично е издржлива на студ и може да се чува и во зима, најдобро во подруми, каде што нема големи осцилации на температурата. Се консумира од рана есен до пролет, односно од месец март до април наредната година.

„Веќе неколку години сум шампион во производството на тикви, и во 2009 година имав годишен род на неколку десетици тикви кои имаа над 100 кг и неколку стотици кои тежат повеќе од 50 килограми. Дел од тиквите се за прехрана на луѓето, а има и тикви кои служат само како добиточна храна. Оваа година можеби родот ќе биде послаб, поради градот и лошите временски услови коишто ги оштетија растенијата и листовите во неколку наврати, но затоа пак, поради силните сончеви зраци во текот на месец август и септември, тие што преостанаа ќе бидат исклучително благи“, вели Канзоски. ●

Бамја - необичен зеленчук

Пишува: проф. д-р Златко Арсов

Бамјата (*Hibiscus* / *Abelmoschus esculentus*) била одгледувана уште од страна на античките народи на Блискиот Исток, од каде што е пренесена на Балканот, Западна Европа и САД. Кај сите словенски народи, единственото име на овој вид зеленчук е бамја, и е со арапско потекло, а се смета за типичен ориентален зеленчук.

Најмногу се одгледува во Турција, Бугарија, Грција, Македонија, а од поранешните југословенски простори, застапена е во Босна, односно во Херцеговина. Во поголемиот дел од Македонија (централниот и источниот), бамјата има долга традиција на одгледување. Сепак, во споредба со другите зеленчуци, не е доволно застапена во исхраната. Кај нас попознати сорти се „цариградска“ („султанија“), „црвена бамја“ и др. Гурманите ја сметаат за деликатес и специјалитет. Нејзините необични плодови имаат пријатен, необичен вкус и мирис. Се користат како свежи или исушени за подготовка на различни јадења (особено за македонскиот специјалитет турлитава), а може да се замрзнат, исушат или конзервираат во сол. Како замена за кафе, може да послужат зрелите семени, кои се исушени, а потоа се печат и мелат. Во народната медицина од листовите и стеблата се прават лековити напитки против пролив и за намалување на шеќер во крвта.

Одгледување

Бамјата е едногодишно растение од фамилијата *Malvaceae*, односно фамилија слезови.

Таа е едногодишно растение, коешто може да израсне во височина и до 2,5 м. Најубава е кога во пазувите на листовите се отвораат мноштво на големи, жолто-бели цветови. Тие траат само еден ден, но веќе следниот ден се отвораат нови. Поради декоративноста, се одгледува и во сааии.

Бамјата е една од најтоплољубивите градинарски култури. Почнува да поникнува на температура од 15°C, а оптималната е 25°C. Активната вегетација е при температура меѓу 26 и 28°C. Исклучиво е светлољубива и е припадничка на групата растенија на долгиот ден.

Барањата за влажноста на почвата се многу изразени во текот на целата вегетација, а особено во фазата на никнување (кое е спор). Во почетокот бамјата се развива полека, особено при ниски пролетни температури. Покасно растението зајакнува, за краток рок се развиваат многу листови и јако стебло. За време на плоносоењето, треба да се обезбедат доволно хранливи материи во лесно достапен облик. Бамјата дава плодови сè до доцна есен, сè додека не се појават првите мразеви. Ѓубрењето на бамјата треба да е обилно, и тоа со органски (30-40 т/ха арско ѓубре), минерални материи (80-120 кг NPK ѓубрива). Поради изразените барања за хранливи материи, треба да се одгледува на плодни, структурни и добро припремени почви.

Бамјата се произведува со директна сеидба која се изведува откако почвата доволно ќе се загрее, односно кога температурата на воздухот е околу 20°C. Најчесто тоа е кон средината на април во потоплите делови на земјата, или во почетокот на мај. Се сее во редови 40-50 x 25-30 см

или во гнезда (50-60 x 25-30 см), со употреба на 20 кг/ха семе. Негата во текот на вегетацијата се состои во редовна меѓуредова обработка, наводнување, прихранување и сузбивање на лисните вошки, кои често се појавуваат.

За исхрана се користат младите плодови (стари 3-5 дена), додека се нежни и сочни. Се берат често, бидејќи во спротивно прераснуваат и огрубуваат. При бербата, се одвојуваат од стеблото заедно со дршката и чашкините листови. Плодовите, па и целото растение се прекриени со влакненца. Се берат секој ден или секој втор ден, бидејќи плодовите брзо растат и го губат квалитетот. Не поднесуваат подолг транспорт и чување.

Ценета во кулинарството

Во кулинарството бамјата е ценета поради содржината на слезни нискокалорични материи, кои одлично ги згуснуваат чорбите и сосовите. Од свежите плодови се прават каша, супи, турлитава, ѓувеч, мусака и разни други јадења. Таа одлично „се согласува“ со разни видови на месо. Притоа, плодовите не се лупат, само се отстрануваат дршките и чашкините листови и добро се мијат. Ако тие се големи, се преполовуваат во пречник или надолжно. За произведените и потрошени количества, кај нас не може да се добијат податоци. Бамјата, се проценува дека во најголем дел се користи како свежа во домаќинствата и конзервната индустрија, а еден мал дел се суши или замрзнува. Сушењето обично се изведува двофазно. Прво се потсушуваат на чисто платно, а потоа се нижат во низи и се досушуваат под сенка, на место каде што има провев, при што се сортираат по големина за добар изглед. Исушените плодови два до три часа пред користењето се потопуваат во топла вода, во која се додава и малку сок од лимон. Вака подготвени, нема да се распадат за време на готвењето. Хемискиот состав на бамјата е многу сличен на бора-нијата. Има нешто поголема хранлива и енергетска вредност, повеќе сува материја, протеини, витамини и калиум, а помалку натриум и железо. Таа, исто така, содржи значајни количини на магнезиум, бакар, цинк, манган, ванадиум, сулфур и силициум. Карактеристичниот мирис и вкус доаѓаат од слезните материи и етеричните масла. Поради високиот процент на целулоза, пектин, благотворно делува на органите за варење, и се препорачува за луѓето кои страдаат од гастритис, чир, воспаление на цревата. Покрај тоа, го поттикнува отстранувањето на токсините од телото, а и се припишуваат и афродизијачки својства.

Есенско сузбивање на плевели

Временскиот термин за извршување на оваа апликација е најдобро да се планира не според развојните фази на посевот или плевелите, туку според расположливото време кое го имаме, „слободната“ механизација, поволните временски услови и работната сила.

Пишува: дипл. агр. Зоран Голубовски

(*Chenopodium album*)

(*Centaurea cyanus*)

(*Matricaria chamomilla*)

(*Papaver rhoeas*)

(*Polygonum spp.*)

Сузбивањето на плевелите е една од најзначајните агротехнички мерки во процесот на производство на житни култури. Со навремено извршување на хербицидната апликација, обезбедуваме оптимални услови за развој на културното растение (непречен пристап до хранливите материи и влагата во почвата, како и непречено продирање на сончевите зраци).

Плевелните видови растенија имаат „пониски“ прагови на минимум потребни услови за нивно никнување и развој отколку културните растенија. Затоа, уште од есен може да се забележи дека во посеаните парцели (со пченица и јачмен) први никнуваат плевелите, а и доколку посевот никне прв, плевелите многу брзо го надминуваат.

Затоа е најдобро апликацијата против плевелите да се изврши уште од есен, веднаш по сеидбата. Временскиот термин за извршување на оваа апликација е најдобро да се планира не според развојните фази на посевот или плевелите, туку според расположливото време кое го имаме, „слободната“ механизација, поволните временски услови и работната сила. Доколку наброените фактори се „на наша страна“, можеме веднаш после сеидбата да ја извршиме оваа агротехничка мерка и мирно да ја дочекаме пролетта.

На ваков начин посевот ќе има супериорни услови за развој во текот на есенските месеци, спремно ќе ја дочека зимата и напролет ќе има многу подобар „старт“ во однос на парцелите кои не се хербицирани наесен.

Од испитувањата кои се вршени со хербицидите од нашата програма (Syngenta), утврдено е дека посевите кои имале есенско третирање против плевели, а сите останати агротехнички мерки се извршени на ист начин и во исто (оптимално) време, секогаш имале повисоки приноси во однос на посевите со пролетни апликации против плевели.

Од нашата програма (Syngenta) за таа намена го препорачуваме производот Logran 20 WG. Наменет е за сузбивање на широколисните плевели и може да се употребува во есен, од периодот по сеидбата, па сè до пролет (крај на братимење).

(*Amaranthus ret.*)

(*Lamium amplex.*)

(*Stellaria media*)

(*Galium aparine*)

(*Bifora radians*)

Беласица – идеална за култивирана боровинка

Пишува: доц. д-р Тошо Арсов

Боровинката претставува повеќегодишен џбун со различна висина, во зависност од подвидот (европската е висока од 25 до 40 см, додека американската од 70 до 120 см). Во Македонија, на високите планински врвови, природно расте европската боровинка. Кореновиот систем е плиток и се простира на длабочина од 15 до 60 см. Цвета релативно доцна (во наши услови во месец мај), со што ги избегнува пролетните мразеви. Плодовите, во зависност од сортата, зреат од третата декада на јуни до крајот на јули. Богати се со витамини, антоцијани, шеќери и сл. Поради овие карактеристики на плодот, се користи во свежа состојба и за различни преработки.

Боровинката има специфични барања кон почвата и климата. Успева на богати почви со содржина на хумус повеќе од 3%, длабоки до 50 см, растресити и со кисела реакција (РН 4.3 до 4.8).

За успешно одгледување, боровинката бара висока релативна влажност на почвата, воздух и врнежи од околу 800 мм.

Во однос на температурата, особено во ниски температури е доста отпорна и издржува до -25°C.

При планирање и подигање на насади, горенаведените барања треба да се земат предвид. Особено треба да се внимава на почвата и почвениот тип, содржината на хранливи материи и хумус, РН реакцијата и сл. Доколку некој од овие параметри не одговара, потребно е да се направи обид за негова корекција, а доколку тоа не е можно, тогаш на такви површини не треба да се подига насад. Растојанието на садење меѓу редовите изнесува од 1.8 до 2.5 м, додека

пак во редот се садат на растојание од 0.8 до 1.5 м, во зависност од сортата, почвата и механизацијата.

При подигање на насад најдобро е да се користат контејнерски садници, најмалку две до тригодишни. Садењето може да се направи наесен и напролет, со задолжително полевање по садењето. Насадот од боровинки подигнат наесен и со постари садници, дава род уште истата година, а за две до три години одгледување, со добра агротехника, може да ја достигне својата полна родност, и во зависност од сортата, локацијата, агро и помотехничките мерки, да се добие принос од 6 до 10 т/ха.

Високоцбунестите (американски) боровинки во поголема количина садници се интродуцирани пред десетина години, при што се засадени 12 опитни парцели на разни локации од Македонија. Најдобри, со добар прираст и продукција, боровинките најмногу успеваат во подножјето на планината Беласица во Струмичкиот регион. ●

ХОРИЗОНТИ
МИКРОКРЕДИТИРАЊЕ

ВИСТИНСКИ **ПАРТНЕР**
НА ВАШИОТ **БИЗНИС!**

КРЕДИТИ ДО **300.000** ДЕНАРИ

АГРО КРЕДИТ
за земјоделци

Скопје – Центар
ул. Рампо Левката 14
тел: 02/ 30 93 371

Скопје – Шуто Оризари
ул. Гарибалди 25
тел: 02/ 26 51 269

Струмица
ул. Дебарска 6
тел: 034/ 34 01 67

Гостивар
ул. ЈНА 21
тел: 042/ 22 10 17

Велес
ул. Владимир Назор 28
тел: 043/ 21 18 18

Кочани
ул. Димитар Влахов 72
тел: 033/ 27 85 56

Битола
ул. Жикица Јовановиќ-Шпанац 146 а
тел: 047/ 20 37 25

Прилеп
кеј 9-ти Септември 36
тел: 048/ 42 77 14

www.horizonti.org.mk

ПРЕТХОДНА НАЈАВА

за објавување на Јавен повик 03/2011 за доставување на барања за користење на средства од петтата компонента на Инструментот за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД Програмата 2007-2013)

Владата на Република Македонија и Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој ги известуваат сите заинтересирани правни и физички лица дека во **втората половина на месец октомври 2011 година** ќе се објави Јавен повик за доставување на барања за користење на финансиски средства од петтата компонента на Инструментот за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД Програма за периодот 2007-2013 година "Службен весник на Република Македонија" број 83/2009 од 03.07.2009 година).

Целта на ИПАРД Програмата 2007-2013 е преку соодветни мерки за поддршка на земјоделството и руралниот развој да се подобри конкурентноста на земјоделското производство и земјоделско-прехрамбениот сектор, преку нивно усогласување со стандардите на Европската унија и постигнување на одржлива животна средина и социо-економски развој на руралните средини преку поттикнување на економската активност и зголемување на можностите за вработување.

Финансиските средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 во врска со спроведување на овој Јавен повик од октомври 2011 година се наменети за следните мерки:

Мерка 101 - Инвестиции на земјоделските стопанства со цел нивно реструктурирање и надградба за постигнување на стандардите на Европската Унија,

Мерка 103 - Инвестиции за преработка и маркетинг на земјоделските и рибни производи со нивно реструктурирање и надградба за постигнување стандардите на Европската Унија, и

Мерка 302 - Диверзификација и развој на руралните економски активности.

Правилата за користење на финансиските средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 налагаат претходно склучување на договор на потенцијалните корисници со Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој и реализација на одобрената инвестиција согласно претходно договорените услови. Контролата на лице место и спроведувањето на надзорот над договорот извршуваат овластени лица од Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој и релевантни институции од Република Македонија за управување, спроведување и контрола на ИПАРД и Европска Унија.

Начинот и постапката за користење на финансиска поддршка од ИПАРД Програмата 2007-2013 се пропишани во Уредбата за начинот и постапката за користење на финансиска поддршка за мерки за рурален развој финансирани од петтата компонента на Инструментот за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија ("Службен весник на Република Македонија" број 112/2009 од 09.09.2009 година).

Огласот ќе трае **45 дена** од денот на објавување на Јавниот повик во дневните весници.

НАПОМЕНА: Потребната документација за подготовка и поднесување на барања, вклучително и Упатствата за корисниците на средства од ИПАРД Програмата 2007-2013 ќе бидат ажурирани и објавени на веб страната на Агенцијата во периодот до објавување на Јавниот повик.

Подетални информации во врска со типовите на инвестиции, критериумите за добивање на финансиска поддршка, висината на поддршката по мерки заинтересираните можат да ги добијат во

Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој

Телефон: 02 3097-460

Факс: 02 3097-454

e-mail адреса: ipardpa.info@ipardpa.gov.mk

www.ipardpa.gov.mk

Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

Тело за управување со ИПАРД

Телефон: 02 3109-809

Факс: 02 3110-887

e-mail адреса: info@ipard.gov.mk

www.ipard.gov.mk

Агенција за поттикнување на развој во земјоделството

Телефон: 047 228-330

Факс: 047 228-370

www.agencija.gov.mk

секој работен ден од 8:30 до 16:30 часот

Logran 20 WG

(триасулфурон)

ХРОМОС-ПЕСТИЦИДИ

д.о.о. Скопје

тел.: 3113 292; 3237 563

факс: 3237 413; 3115 061

hrompest@t-home.mk

hromospesticidi.com.mk

ОД СЕТВА ДО ЗАВРШЕТОК НА БРАТИМЕЊЕ

syngenta

Се употребува во сите видови на жита (есенски и пролетни) за сите видови широколисни плевели (во фаза на културата од сетва се до крај на братимење).

Logran 20 WG - 50 g/ha

Делува на широк спектар дикотиледонски (широколисни) плевели: *Anthemis* spp., *Bifora radians*, *Capsella bursa-pastoris*, *Centaurea cyanus*, *Chenopodium album*, *Galium aparine*, *Lamium purpureum*, *Matricaria chamomilla*, *Myostis arvensis*, *Papaver rhoeas*, *Polygonum* spp., *Ranunculus arvensis*, *Sinapis arvensis*, *Stellaria media*, *Veronica hederifolia*, *Viola* spp. итн.

(*Chenopodium album*)

(*Centaurea cyanus*)

(*Matricaria chamomilla*)

(*Papaver rhoeas*)

(*Polygonum* spp.)

(*Amaranthus* ret.)

(*Lamium amplex.*)

(*Stellaria media*)

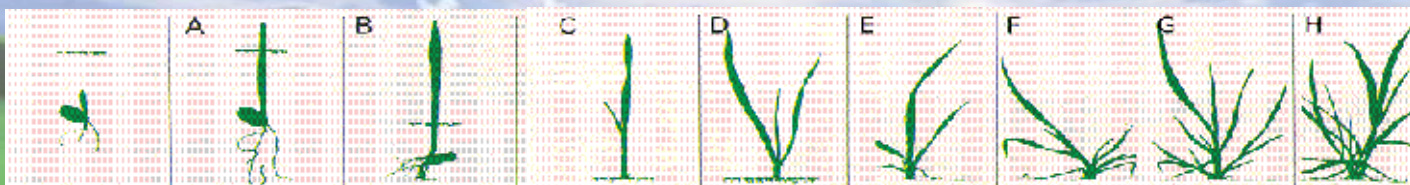
(*Galium aparine*)

(*Bifora radians*)

Logran 20 WG може да се употребува уште од есен после сетва па се до завршеток на братимење, со што се обезбедува слободен пораст на културите, помала конкуренција од плевелите, подобар склоп на посевот и секако зголемен принос.

LOGRAN

Крушите повторно актуелни

Пишува: Марјан Кировски

Крушата е слатко овошје кое го има во илјадници видови, бои и големини. Неговата улога во чување на нашето здравје е непроценлива, сепак за жал поради болеста ервинија којашто ги опустоши насадите од круши, во изминатите две години полека и срамежливо се враќа.

Во нашата потрага по луѓе кои се занимаваат со одгледување на ова овошје, тимот на Моја Земја беше во с. Кочилари, лоцирано на 12 километри од Велес кон Градско. Тука се наоѓа работната единица на фирмата ДПТУ Жито-Велес која меѓу другото е позната како најголем производител на круши во Македонија.

„На површина од 230ха земјиште под концесија, дури 130ха се покриени со овошни и лозови насади, меѓу кои 25ха со круша, 20ха со вишна, 20ха праска, 43ха вински сорти грозје, 5ха трпезно грозје од сортата изолија империјале, 5ха јапонски сорти на сливи. Останатиот дел од површината е засаден со житарици. Исто така, на површина од 80ха поставен е и систем за наводнување кој што е во постојана надоградба“, вели Жарко Гошевски од компанијата ДПТУ Жито-Велес.

Сите овие насади се подигани сукцесивно во период од веќе три години, почнувајќи од 2008, а насадите со круша се за првпат подигнати во 2010 година, каде што всушност била извршена реконструкција на стар насад. Компанијата Жито е производител на повеќе сорти на круши меѓу кои, овој пат се фокусиравме на Пакамс Триумф, а поседуваат и ладилник во Каласлари каде се чува свежината на плодовите.

„Резидбата ја вршиме пред Нова Година, а веќе по Нова Година започнуваме со губрење. Со заливање се започнува од мај, а зелени операции вршиме два пати во годината (отстранување на водопиите). За Столбовите и жиците за насадот на трпезното грозје по систем одрина ги нарачавме од Италија заради нивната издржливост. Исто така, во фаза за набавка сме на противградни мрежи за истиот“, додаваат од Жито-Велес.

Крушата е мошне хранливо и здраво овошје кое изобилува со витамини, минерали (калиум, бакар), а е богата и со природни моносахариди. Штити од заболувања како што се остеопорозата, а со нејзино секојдневно консумирање штити и од мозочни удари. Таа е исто така хипоалергено овошје и затоа и се препорачува како безбедна храна за доенчињата. За да се задржат овие благородни својства на оваа култура, заштитата од штетниците е повеќе од неопходна. За таа намена, **Хемо-мак Пестициди** се задолжени за заштитата на нивните насади со програмата на производи на **BASF** низ сите нејзини развојни фази.

„Со првото третирање на насадите со круши треба да се започне во фазата на мирување на вегетацијата. Препаратот кој е препорачливо да се користи овој период е **FUNGURAN** во количина од **3 kg/ha**. За подобрување на ефектот и врз презимувачките форми на инсектите и пајачиња, се употребува и во комбинација со инсектицидот **FASTAC** во количина од **0,25 l/ha**.

Фазата на отварање на папките е совршен период за да се започне со заштита од чадливата краставост и монилиите за кое е препорачливо да се користи препаратот **DELAN** во количина од **0,7 kg/ha** заедно со фунгицидот **SIG- NUM** во количина од **1 kg/ha**, додека за штетните инсекти новиот биотехнички инсектицид **NOMOLT** во количина од **1 l/ha**.

Фазата на бели балони е погодна за третирање на вегетацијата со комбинација од фунгициди и инсектокрициди. За оваа намена се користат фунгицидот **TERCIL** во количина од **2 kg/ha** и системичниот инсекто-акарицид **PERFEKTION** во количина од **1,5l/ha** за заштита од штетните инсекти и пајачиња.

Фазата на полно цветање е идеална за продолжување на контролата врз бактериската пламеница *Erwinia amylovora* (бактериска пламеница) и за таа намена се користи **DELAN** во количина од **0.7 kg/ha**. Во овој период штетните инсекти како што се крушковата бола и лисните вошки ги контролираме со **NURELLE D** во количина од **1 l/ha**.

Во фазата на формирање на плодовите се користи **TERCIL** во количина од **2kg/ha** за заштита од чадливата краставост, а за инсектите како крушкова болва, крушков црв и лисни вошки користиме **FASTAC** во количина од **0,25 l/ha**.

Кога плодовите ќе достигнат 40% од нивната големина, продолжува третирањето против чадливата краставост со препаратот **Indar** во количина од **1l/ha**. За крушковата болва од која постои опасност во овој период, го употребуваме новиот биотехнички инсектицид **NOMOLT** во количина од **1l/ha**.

Кога плодовите ќе достигнат 70% од нивната големина, против чадливата краставост се употребува препаратот **DELAN** во количина од **0,7kg/ha**, а за крушковата болва повторно се користи препаратот **NURELLE D** во количина од **1l/ha**. Во овој период се користи **PERFEKTION** за заштита против пајачињата и штетните инсекти во количина од **1,5 l/ha**.

за уништување на плевелите се користи тоталниот хербицид **DOMINATOR** во количина од **6 до 8 l/ha**, додека пак за теснолисните плевели, препорачлива е употребата на **FOCUS ULTRA** во количина од **3-5l/ha**, советуваат од **ХЕМОМАК ПЕСТИЦИДИ**.

„Во иднина на дел од ова место планираме да основаме мини винарија, ресторани, спортски терени, базени и др. Планираме ова место да биде единствено со автентичност на простор, секој производ послужен во склоп на објектите ќе биде од наше производство“, додаваат од Жито Велес, со надеж дека во период од 4 до 5 години овој план ќе биде реализиран. ●

Бунар со капацитет од 300 метри кубни

Систем за наводнување капка по капка со пречник од 280 мм

120 тони свежи круши од ладилникот на ДПТУ Жито

Насадите од круши се во одлична кондиција

Насад од трпезно грозје- систем одрина со италијански столбови од пренапрегнат бетон на кој ќе се постави противградна мрежа

Линии за

Пишува: Миленко Перишиќ

Овошјето и зеленчукот денес се купуваат со очите. Затоа е многу важно тоа што го нудиме на пазарот да изгледа убаво и изедначено. Некои се одлучуваат за покрупни плодови, некои за поситни, некои за црвени, а некои за жолти, но сепак, купувачот сака сите плодови што ги купува да ги исполнуваат неговите критериуми. Затоа плодовите треба да бидат сортирани по величина, боја и обоеност. Принципот на работата на линијата за сортирање ќе го објасниме во примерот за сортирање на јаболката.

Типичната линија за сортирање содржи:

- влезен модул;
- сушач;
- инспекциона лента;
- модул за снимање и компјутер;
- ваги;
- транспортни чаши и флат за истовар;
- излезни ленти.

Модул за влегување

Влегувањето на овошјето во линијата може да се направи со помош на водена или сува постапка. Сувата постапка е поедноставна и се состои од уреди кои ги празнат боксовите со овошје на транспортната лента, која ги носи до инспекционата лента.

Препорачуваме водена постапка затоа што јаболката не се оштетуваат механички, а во исто време се мијат. Влезниот модул со помош на водена постапка се состои од приемен базен и транспортни водени текови. Боксовите со јаболка се потопуваат во приемниот базен, а бидејќи се полесни од водата, јаболката испливуваат на површината на водата, и потоа се вклучуваат пумпи кои обезбедуваат циркулација на водата, и на тој начин јаболката пливаат и се транспортираат до модулот за сушење.

Сушач

Се работи за дел кој се состои од валјаци од сунѓер. Валјците пополека се вртат и со тоа ги вртат јаболката, додека сунѓерите ја впираат влагата од јаболката и ги тркалаат понатаму. Често овој модел содржи и еден вентилатор кој одозгора ги суши јаболката.

Инспекциона лента

По сушачот, јаболката преминуваат на гумени валјаци кои ги транспортираат понатаму и пополека ги превртуваат пред очите на работниците, кои ги исфрлаат сите плодови кои се оштетени, затоа што тие не треба да влегуваат во понатамошниот процес на сортирање.

Модел за снимање и компјутер

По инспекционата лента, јаболката стигнуваат во моделот за снимање. Тоа е затворен систем во кој се наоѓаат камери, под кои јаболката се вртат со поголема брзина, и на тој начин им овозможуваат на камерите да направат по 6-7 снимки на секој плод и да се снимат од сите страни. Доколку сакаме сортирањето да се направи

сортирање овошје

само по големина, се вградува црно-бела камера, а за сортирање по боја и обоеност, потребна е колор камера. Податоците за карактеристиките за секој плод се вметнуваат во компјутерот, а плодот се сместува во чаша, која го транспортира понатаму. При излегување од овој модул, чашата преминува преку електронската вага која ја мери тежината на плодот, и тој податок го забележува компјутерот. Притоа компјутерот точно знае во која чаша кој плод се наоѓа, и врз основа на тоа одлучува на кој излез ќе го испрли од линијата. На тој начин сите плодови со слични карактеристики се појавуваат на ист излез.

Транспортни чаши

При транспортот со чаши, плодот не се оштетува механички, а кога ќе стигне до излезот до кој треба да се истовари, чашата се навалува и го истовара преку флат (јазиче) што го спречува механичкото оштетување.

Излезни ленти

Излезните ленти ги прифаќаат плодовите и ги носат до работниците кои внимателно ги редат во кутии. Бројот на излези зависи од капацитетот на машината. Така, ако работи со 2 тони на час, доволни се 6 излези, а за поголеми, треба да има 10-тина или повеќе излези.

Програмирање

Треба да се знае дека компјутерот содржи податоци за секој плод, како и за плодови со средна големина или обоеност. Сами задаваме параметри, односно одредуваме на кој излез кој плод ќе се појави. Затоа се програмира истоварањето, на пр., на излез бр.1 се истовараат ситни плодови, на излез 2, 3 и 4 средни, на 5 покрупни, и на 6 најкрупни. Исто така, компјутерот ни дава и статистички податоци од типот на: колку е вкупно сортирано, колку од кои плодови имало, колкава им е големината, итн.

Капацитет на сортирање

Зависи од вештината и густината на влегувањето и од бројот на лентите на кои се наоѓаат чашите. Тие можат да бидат поредени во 2, 4, 6 или повеќе линии, а секоја од нив може да сортира по еден тон плодови на час. Сè зависи од големината, односно тежината на плодовите.

Сортирање на круши и праски

И крушите се сортираат по воден пат, но тие се потешки од водата и затоа се ставаат во базен, кој кон дното има ленти за нивно транспортирање низ водата. Сортирањето на праските се разликува по тоа што влегувањето е по сув пат (не смеат да бидат водени). Пред влезот на инспекционата лента, се додава модул за четкање. Тој го вади вишокот на влакна, и такви праски се омилен кај купувачите. Производителите на овошје по правило не се заинтересирани за сортирање на плодови, и најмногу би сакале да ги испорачуваат несортирани, но пазарот тоа го бара. Сепак, тие кои ги сортираат своите плодови, постигнуваат подобра цена и на крај финансиски им е исплатливо. ●

Агромегика
Ул. Мите Богоевски бб Ресен Тел: 047454108

Хербициди

Инсектициди

Фунгициди

Семенски материјал

Садници

Земјоделски алат и опрема

Вештачки ѓубрива

Системи за наводнување

Специјални ВИНА

Пишува: проф. д-р Крум Бошков

Посебни вина или специјални вина, други вина, различни од основниот поим 'вино', се добиваат со дополнителни постапки и сировини, како засушување на грозјето, додавање шира, алкохол, ароматични тревки или со предизвикување на дополнителна ферментација. Меѓународната класификацијата сè уште не е завршена поради традиционалноста на производството на специјалните вина. Меѓународниот уред за лоза и вино ја предлага следната класификација:

- а) Пенливи вина – Champagne, Sparkling wine, Spumante, Sektwein;
- б) Хересни вина – Jerez / Xérès / Sherry/ Vins sous voile;
- в) Ликерни вина – Liqueur wine or Fortified wine, Vins de Liqueur и Vins Spiritueux;
- г) Десертни вина – Dessert wine, Vins Naturellement Doux;
- д) Ароматизирани вина – Vermut, Aromatized wine or Vermouth;
- ѓ) Ледено вино –

Десертни вина – Производството на десертните вина главно е лоцирано во јужните региони на Европа каде што климатските услови се поволни за концентрирање на шеќерот во грозјето. За северниот ареал на ширење на виновата лоза е карактеристично производството на десертни слатки вина од засушено и ботрицирано грозје. Во вината од сортите „рајнски ризлинг“, „семијон“, „совињон“, „шипон“ и други сорти, пренесени се сортните карактеристики, нагласени со специфичната технологија која ги оформува како меки, нежни, со раскошен аромат.

Во централниот и југозападниот регион на Франција, во областа Сотерн, покрај реката Жиронда, се произведуваат прочуените сотернски бели вина од сортите „семијон“, „совињон“ и „мускадела“. Во поволните години, кога грозјето успева нормално да созрее, се дозволува доцна берба. Големата влажност во ноќта и утринските магли создаваат услови за разој на благородното гниење од *Botritis cinerea*. Мицелиумот на габата навлегува во зрното, се развива површински и внатрешно, го разорува зрното и го прави многу порозно за испарување на водата. Пладневното сонце врши испарување на водата и концентрирање на ширата во зрното. Вината од областа Сотерн, добиени од ваква сировина, се одликуваат со висока содржина на алкохол, екстракт и глицерол и со својата нежна арома и вкус претставуваат најраскошни бели вина во светот.

Слични вина се произведуваат во Токај во Унгарија, познатите токајски вина од сортите „фурминт“, „харш лавелу“ и „мускат лунел“. Грозјето нападнато од благородното гниење се преработува во вино со неколку различни технолошки постапки во буриња со зафатнина од 136, 200 или 300 литри. Технолошките процеси се одвиваат во тунелски визби, стари и до 600-700 години, кои се наоѓаат на 10-15 метри под земја, со влажност на воздухот од 80 до 90% и постојана температура од 8 до 10°C во текот на целата година. На сидовите се формира црно благородно гниење (*Racodium cellareae*). Габата формира слој од 5 до 6 см, а како храна ја користи алкохолната пареа од виното. Традицијата која потекнува уште од 17. век создаде неколку типови на вино: „Токај самородни“ од грозје нападнато од благородното гниење, „Есенција“ од засушени зрна со благородно гниење и „Токај асу“, вино добиено со различен однос на ширите од претходните два типа вино. Токајските бели вина содржат алкохол 13-15 %vol., глицерол 10-15 g/dm³ и 40-150 g/dm³ шеќер.

Ликерни вина – На Медитеранот, во јужниот ареал на ширење на лозата, традиционалната технологија на вино дозволува додавање на алкохол, алкохолизирана шира, алкохолизирано вино, концентрирана шира со варење или од засушено грозје. Оформувањето на виното поминува низ многубројни технолошки постапки на термичка и оксидативна обработка и долго созревање во дабови буриња.

Во Португалија, во областа на Дуро, се произведува прочуеното вино „Порто“. Историјата на ова вино започнува во последната третина од 17. век кога нараснува потребата од португалски вина во Британија. Во основа на овие потреби се трговските договори помеѓу Англија и Португалија за размена на текстилни производи за вино. Од овој цврст договор произлегле потребите од контролирано производство со цел да се спречат шпекулациите во производството на вино.

За производство на виното „Порто“ се одредени и маркирани 25.000 ха. Производството на вино се движи околу 100 милиони литри. Основни критериуми за негово производство се староста на виновата лоза која не терба да биде под пет години. На стрмните терени се прават тераси доволно широки за употреба на механизација. Бројот на лозите на еден хетар изнесува околу 6.000. Теренот е под наклон од 40%.

Сорти кои се користат за производство се: Tinta Amarela, Tinta Barroca, Tinta Roriz, Touriga Francesa, Touriga Nacional и Tinto Cão; а од белите сорти: Malvasia Fina, Viosinho, Donzelinho и Gouveio. Приносот е ограничен на 7,5 т/ха грозје или 55 хл/ха вино. Просечниот принос е околу 30 хл/ха.

Најпогодна суровина е грозје со содржина на шеќер од околу 230 g/dm³ или 13,6%vol. алкохол. Гроздовата каша добиена по гмечењето ферментира 2-3 дена. Издвоеното вино се меша со бренди за да се прекине ферментацијата. Ова прекинување има значење не само за прекинувањето на ферментацијата, туку и за сочувување на одредена шеќерност и арома на виното. Количеството на додадено бренди е различно, во зависност од шеќерноста што сакаме да ја постигнеме. Квалитетот на брендито се контролира во лабораторија. Изборот е од суштинско значење за аромата и квалитетот на виното. По првото преточување на младото вино се врши дегустација и се определува нивното понатамошно одгледување. Одлежувањето на виното се врши во дрвени садови со различен волумен, од големи буриња, бочви до каџи.

Виното, според својот квалитет, се дели на две основни категории и може да биде бело или црвено со содржина на алкохол од 19 до 21%vol. и шеќер од 30 до 100 g/dm³. Се произведуваат различни типови на виното „Порто“: Бело порто (White Port wine) произведено од бели сорти, Порто Руби (Port Ruby) со рубин-црвена боја, овошна арома и пријатна свежина; Златно порто (Port Tawny) коешто е најпродавано порто во Франција и се одликува со мекост и експлозивна портокалова боја. Одредени златни порто вина се стари 10, 20, па и повеќе од 40 години. Финалното вино е добиено со купажа на вина со различна старост чиј просек е означен на шишето. Вината порто добиени од една година се означени како милезим „millésime“ или „colheita“. LBV Port – „Late Bottled Vintage“ е ознака за порто вино произведено во година со извонредни карактеристики на грозјето, одлежано 4-6 години во дабови буриња. „Port vintage“, лордот на порто вината, е произведено од едногодишна берба, одлежано две години во дабови буриња пред флаширање без купажа. Со темна боја и богато буке на овошје, ова вино е најбарано на пазарите во светот.

На островот Мадера во Португалија се произведува прочуеното бело вино „Мадера“. Сувиот тип на вино се добива од сортите „серсиал“ и „варделу“. По завршувањето на ферментацијата се додава алкохол до 18%vol. Слаткиот тип на „Мадера“ се добива со додавање на алкохол во текот на ферментацијата до 18%vol. и остаток на шеќер од 40 до 80 g/dm³. И сувиот и слаткиот тип на „Мадера“ се подложуваат на термичка обработка на 40-60°C во текот на 3-6 месеци, а потоа одлежуваат во дрвени буриња од 1 до 3 години.

Хересни вина - Виното „Херес“ потекнува од Шпанија. Се произведува од сортите „паломино“, „педро хименес“ и др. со засушување на нивните гроздови до содржина на шеќер од 230 до 260 g/dm³. Виното слободно ферментира во отпразнети бочви. Содржината на шеќер во ширата врши селекција на квасецот, при што се издвојува *S.oviformis*. По завршување на ферментацијата, виното се алкохолизира до 15-16%vol. и се остава во отпразнети бочви на температура од 16 до 18°C. Овие услови предизвикуваат *S.oviformis* да

формира пелена (солера) при што за својата активност го оксидира алкохолот во ацет алдехид. Алкохолот и ацет алдехидот формираат ацетали кои го даваат хересниот вкус на виното. Со купажа на хересното вино со некои основни типови на вина се добиваат различни марки на хересни вина: Fino, Manzanilla, Amontillado, Oloroso, Pedro Ximenes, Cream. Содржината на алкохол се движи од 18 до 20%vol., шеќер 30-100 g/dm³ и вкупни киселини 2,6-5,0 d/dm³.

Предикатни вина – за прв пат се произведени во Германија, а потоа се прифатени како технологија и терминологија и од другите континентални земји. Во Германија, по долината на реката Рајна, од древни времиња се одгледува сортата „рајнски ризлинг“. Погодните услови овозможуваат од оваа сорта да се добијат вина со различен квалитет кои носат и специфични предикати: „Kabinet“ – како прв степен на квалитетните вина; „Spatlese“ – доцна берба со над 183 g/dm³ шеќер; „Auslese“ – вино добиено со избор на најзрелите гроздови; „Berenauslese“ – вино добиено со избор на зрна нападнати од сивото гниење; „Trokenberenauslese“ – вино добиено со избор на засушени зрна нападнати од сивото гниење. Бербата се одвива и во месеците ноември и декември.

Леденото вино е предикатно вино, продолжеток на претходните вина, произведено од замрзнато грозје од сортата „рајнски ризлинг“. Кога температурата ќе падне на -7°C во текот на една ноќ, тогаш со пресување на замрзнатото грозје се цеди шира со висока содржина на шеќер. Вината добиени по оваа технологија се многу слатки и ароматични, вистински деликатес.

Пенливи вина се група на вина богати со јаглерод диоксид (CO₂) кој со отворање на шишето се ослободува во вид на меури, пена. Постојат повеќе методи на производство, но во суштина производството се базира на диригирана, дополнителна, втора ферментација. Традиционалниот метод се состои од производство на основен тип на вино со содржина на алкохол од 10%vol во кое се додава ликер составен од шеќер, квасци и лимонска киселина. Со ферментација на шеќерот во виното се создава јаглерод диоксид и други компоненти, кои на пенливото вино му даваат свежина и арома. За постигнување на притисок од 6 бари, се додава 18 г/л шеќер и вински квасец 0,3 г/л во шишиња кои можат да го издржат притисокот. Основниот тип на вино се стандардизира со мешање на вина со различен квалитет од иста сорта (blending, assamblage) или од повеќе сорти наречено куве (cuvee). Пенливото вино произведено во областа Шампања, во Франција, се нарекува шампањ. Само пенливото вино произведено во Шампања може да се нарекува шампањ.

Ароматизирани вина се специјални вина добиени со додавање на различни компоненти за зголемување на алкохолната јачина, сладоста, аромата и вкусот. Се додаваат тревки, листови и плодови од различни растенија, како кантарион, мента, липа, перуника, босиљок, валеријана, хининово дрво, цимет, кафе, коријандер, анасон, кори од цитруси и многу други. Основната компонента е пелинот, лековитото растение кое дејствува како аперитив и дигестив. Ароматизираниот вина се нарекуваат вермут (германски збор за пелин).

Frigotehna

1. Проектирање и изработка на производствени погони за сувомеснати производи, преработка на овошје и зеленчук со имплементирање на сите стандарди по HACCP
2. Изработка и проектирање на разладни системи и ладилници кои се користат за чување

ОВОШЈЕ

- Јаболка
- Сливи
- Круши
- Праски
- Цреши

ЗЕЛЕНЧУК

- Домати
- Краставици
- Пиперки
- Моркови
- Аспарагус

Сите овие продукти во ладилниците со специјално кондиционирано третирање може да се чуваат свежи повеќе месеци или до наредната берба.

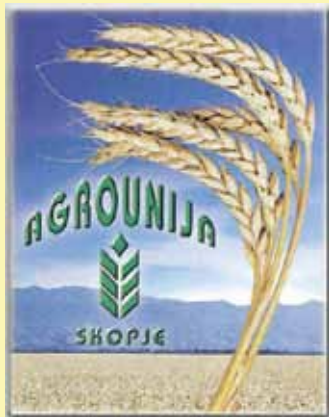
3. Фриготехна во своето долгогодишно постоење има имплементирано производство и на разладна опрема за потребите на Винариите

- Разладни агрегати
- Циллери (кои служат за ладење при стабилизација на виното)

4. Изработка на бизнис планови и комплетна документација за ИПАРД Програмата

Покрај производството на Разладна Опрема ФРИГОТЕХНА располага со развиен сервис за одржување на целокупната опрема.

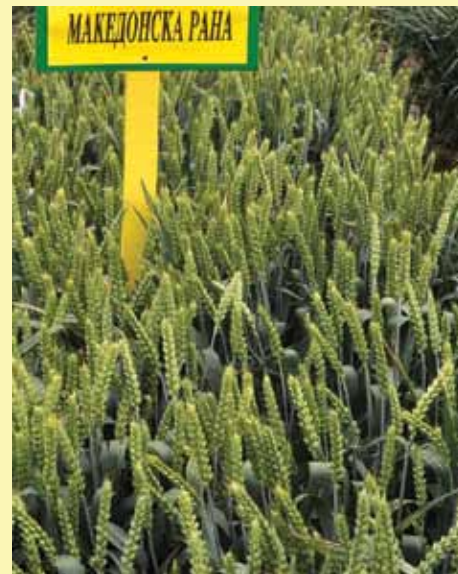
Локација
ФРИГОТЕХНА
Вера Радосављевиќ 3
Маџари-Скопје
тел: 2773-600
фах: 2773-580

ЗА ЕСЕНСКА СЕИДБА 2011 ПОГОЛЕМИ ПРИНОСИ СО АГРОУНИЈА – СКОПЈЕ

ДЕЈНОСТ: СЕЛЕКЦИЈА И ПРОИЗВОДСТВО НА СЕМЕНСКА ПЧЕНИЦА, ПРОМЕТ
СО СЕМИЊА, МИНЕРАЛНИ ЃУБРИВА И РЕПРО МАТЕРИЈАЛИ ЗА ЗЕМЈОДЕЛИЕ

АКТУЛЕНО ВО МОМЕНТОТ:

ЗА ЕСЕНСКА СЕИДБА ВИ ГИ ПРЕПОРАЧУВАМЕ СЕМЕНСКИТЕ ПЧЕНИЦИ СОРТИ:
ПОДОБРЕНА ОРОВЧАНКА, АГРОУНИЈА ПИРМА, ОСАТКА, ОЛГА КАКО И НОВИТЕ СОРТИ РЕКОРДЕРИ:
МАКЕДОНСКА РОДНА, БАЛКАНИЈА И МАКЕДОНСКА РАНА.
СЕМЕНСКО ТРИТИКАЛЕ РЕКОРДЕР: **АГРОУНИЈА.** СЕМЕНСКИ ЈАЧМЕН: **РЕКС И СЛАДОРАН.**

ЗА ЕСЕНСКА СЕИДБА ВИ ПРЕПОРАЧУВАМЕ МИНЕРАЛНИ ЃУБРИВА
НРК -15:15:15, НРК - 16:20:00, НРК -20:20:00

Tel: 02/257 27 77

email: agrounija@unet.com.mk

<http://www.agrounija.com.mk>

Жената, обновливите и енергетската

Пишуваат: Лилјана Бучковска, координатор за родова еднаквост

Жената,
обновливи извори
на енергија и
енергетска ефикасност

Жените сочинуваат половина од популацијата на земјата. Според заклучокот од Светскиот Конгрес за ОИЕ одржан во Фиренца, Италија во август 2006 год., потенцирано е дека жената спаѓа во ранливите групи и е најзасегната од недостатокот на енергија. Значи ОИЕ имаат потенцијал за подобрување на квалитетот на животот на жената бидејќи тие можат да допринесат за намалување на потрошеното време и човечката енергија потребна да се реализираат дневните потреби во домаќинството.

Денес современата жена троши многу повеќе енергија, пред се' во извршувањето на секојдневните обврски во домаќинството и на работното место. Од современата жена се очекува да ги заврши сите обврски во семејството, на работното место, секогаш да е во тек со случувањата во опкружувањето и се разбира да биде привлечна и уредна. Сведоци сме дека за постигнување на сите овие очекувања на нашата современа жена и е потребно многу повеќе време од она што го има на располагање, односно само 24 часа во едно деноноќие. Жената од нашето секојдневие користи многу електрични уреди кои и ја олеснуваат работата и брзината на извршената работа. Значи, енергијата од сите аспекти е мошне значаен ресурс за секоја современа жена како во руралната така и во урбаната средина. Изборот на изворот на енергијата е избор кој кој треба сама да го направи изврши во предвид дека ресурсите во кои уживаме денес ги позајмуваме од нашите идни генерации.

Кога се работи за специфична област како што е искористувањето на енергијата и воведувањето на енергетска ефикасност, нема да можеме да добиеме целосна слика за потребите на популацијата и можностите за развој во оваа област, без да се осврнеме на специфичните потреби на жените како посебна група, која претставува еден од најзначајните корисници на енергија кога станува збор за енергијата во домаќинството и секојдневниот живот.

Така, во контекст на релацијата меѓу обновливата енергија и жената, неминовно се наметнуваат и некои клучни прашања:

Зошто и е потребна обновливата енергија на жената?

Обновливата енергија на жената и е потребна за да ги реши своите критични потреби за енергија во домаќинството.

Користењето на ОИЕ придонесува за заштита на животната средина и здравјето на семејството.

ОИЕ допринесуваат за заштеда на трудот и енергијата која ја вложува жената во руралните средини во домаќинството (пумпање вода, транспорт, мелење жито, сушење).

Обновливите извори на енергија за жената се значајни во малите претпријатија каде таа работи и е поврзана со преработка на храна, соларни сушари (сушење на зеленчук, овошје, риба) за осветлување, греење, ладење, транспорт, гориво.

Енергијата добиена од фотоволтаиците може да се користи за напојување на апаратите и машините кои жената ги користи.

Како да се поттикне интересот на жената за технологиите за искористување на обновливата енергија?

Постојат стереотипи дека жената не е заинтересирана за технологиите за искористување на ОИЕ. Во реалноста таа се соочува

извори на енергија ефикасност

со потешкотии при воведување на нови технологии, но во голема мера нејзината улогата во оваа област е потценета. Жените се' повеќе се вклучуваат во нетрадиционални активности во енергетскиот сектор. Нивното искуство може да се искористи како поддршка и модел во напорите да се зголеми учеството на жената во искористување на ОИЕ. Жените имаат различни улоги во искористување на обновливите енергии – и како потрошувачи и како корисници:

- како претприемачи жените ја искористуваат ОЕ за зголемување на својот профит и ефикасност во нивните претпријатија;
- како одржувачи на системи, тие се докажале како ефикасни и стручни во работењето и одржувањето на инсталациите за биогаз, хидроелектрични и соларни инсталации во некои земји;
- како лидери, лобисти и пренесувачи на информации, жените успешно влијаеле на одлуките за енергетска политика на локално, национално и меѓународно ниво

Која е директната придобивка на жената од употребата на обновлива енергија?

Руралната жена се смета дека е еден од најзначајните корисници на подобрените технологии за користење на ОИЕ. Технологиите за ОИЕ кои се воведуваат во руралните средини, можат да допринесат за:

- Подобрување на ефикасноста во домаќинството воопшто и
- За намалување на искористувањето на трудот на жената.

Некои проверени пристапи, за поддржување на жени претприемачи укажуваат дека особено внимание треба да се посвети не само на воведување технологии туку и на фактори кои влијаат надвор од производните процеси како што се пристапот до сировини, вклучувајќи ја сопственоста на земјиштето, контролата на приходите од приносите, пристапот до кредити, социјалните и културните фактори, капацитетот за менаџмент и за организација, способноста за лидерство и маркетинг, и други начини за помагање на жените. Со ваков комплексен пристап и се овозможува на жената да се здобие со корист од воведување на овие понапредни енергетски ефикасни технологии.

Во прилог на зголемување на искористувањето на ОИЕ оди и целта поставена од земјите членки на ЕУ до 2020 година 20% од вкупната потрошувачка на енергија да биде од обновливи извори на енергија. Со цел да се достигнат критериумите на енергетски ефикасна Европа. Македонија, како земја кандидат за членство во ЕУ се стреми да ги следи овие трендови.

За подобро запознавање на жената со ОИЕ и ЕЕ, тимот на ЦеПроСАРД планира да спроведе работилници кои ќе се во текот на септември и октомври во повеќе градови низ Македонија. Распоредот на настаните по градови, заинтересираните може да го следат на веб порталот на ЦеПроСАРД: www.ceprocard.org.mk.

Зазимување на пчелите

Пишува: Раде Каранфиловски, советник за пчеларство при „АПИ ЦЕНТАР“ - Битола

На нашите простори, месец октомври е период на изложби каде што се презентираат резултатите од целогодишната успешна работа на пчеларите, како и новостите во оваа дејност.

Во овој месец можат да се појават и поединечни цветови кои даваат претежно полен, а може и нектар, кои се складираат во ослободените ќелии од леглото, на местото каде ќе се смести и зимското клубе. Клубето има конфигурација најдобро да ја задржува топлината и микроклимата. Тоа функционира како инкубатор кој треба да одржи потребна температура, а притоа да не потроши повеќе од 1кг мед за цел месец.

Септември е месец кој по правило треба да го искористиме за зазимување, но ако тоа не се случи, тогаш почетокот на октомври е вистинска прилика за тоа. Зазимувањето е најодговорната работа во пчеларството. Едни советуваат зазимувањето да се изврши со стеснување и собирање на друштвото на онолку рамки со мед колку што се покриени со пчели, додека другите спротивно, да останат сите рамки. Едни велат од горната страна да е покриено со тврда покривка над сатоносите, а другите со платно и простор над рамките за вентилација.

Најбројни се советите од пчеларите – практичари. Пчеларската наука сè уште не дала категоричен став за тоа како да се зазими пчелното друштво. По тоа прашање таа сè уште молчи, а само дава некои согледувања за тешкиот живот на пчелите во зимата.

За подобро пребродување на тешкиот зимски живот на пчелите треба:

Бројноста на пчелното друштво да е 20.000 - 30.000 млади и „неамортизирани“ пчели со обезбедено и натрупано масно ткиво во нивниот организам, а помала содржина на вода. Слабите семејства да се соединуваат со јаките, а болните да се ликвидираат.

Друштвата да се обезбедени со доволно квалитетна храна - за нашето поднебје над 16 кг нектарен мед, по можност без примеси на медлика. Некои стручњаци препорачуваат и 40 кг мед, сметајќи го и резервниот наставок со мед.

Рамките на кои ќе се формира зимското клубе треба да содржат 2 – 2,5 кг запечатен мед, како и 10 -12 см празни ќелии. Клубето често се населува на празни рамки зад преградната штица, а со тоа му претстои „гладна смрт“.

Клубето не смее да го пресекуваат полни рамки со мед.

Затоплувачкиот материјал од горниот дел, ако не ја собира влагата од кошницата, може да биде повеќе штетен, отколку користен.

Клубето треба да го записнува свеж воздух однадвор, но не многу ладен.

Не се препорачуваат големи горни отвори, бидејќи се прави засилен провев. Силните внатрешни и надворешни движења на воздухот го издуваат медот од кошницата и тие се многу поопасни од студот.

Слабите семејства задолжително се соединуваат со јаки. На тој начин слабите семејства добиваат услови со добра микроклима. Со ова се овозможува сигурно презимување на пчелите од слабото семејство. **Запомнете дека за јако друштво не постои лоша зима, а за слабо семејство секоја зима е лута.**

Се за пчеларството НЕКТАРКООП Куманово овластен дистрибутер на:

- Минели -Крагуевац
- Ролопласт - Крагуевац
- Златана пчела - Крагуевац
- Технопласт - Крагуевац
- Ивањич - Стара Пазова

- Центрифуги, амбалажа
- Пчеларски капи, блузони
- Препарати, матични решетки
- Рег. на лето, рамки, кошници, нуклеуси
- Погача со полен
- Шеќерна погача
- Био-погача
- Откуп на суров восок
- Продажба на сатни основи

тел: 031 428 737, 031 413 059 ,
070 313 825

ул.Драган Стопаровиќ бр.16 Куманово

СÈ ЌЕ БИДЕ ВО РЕД.

triglav

www.triglav.eu

ТРИГЛАВ ОСИГУРУВАЊЕ АД

**Противградни
системи
"FRUSTAR"
Австрија**

**Врвен
саден
материал
"WERKOS" i
"GRUBER
GENETTI"**

**Косилки
"FISCHER"
Италија**

**Атомизери
"CAFFINI"
Италија**

AGROL

Temerin, Srbija

00381 21 842-365

www.agrol.rs
agrol@eunet.rs

15 години CO BAC

**Линии за сортирање
"GREEFA" Холандија**

YaraMila™

Complex

NPК ѓубриво - Бисерни гранули

Вкупен азот	12,0%	Најголема густина	1.14кг/л
Нитратен азот	5,0%	Големина на гранула (2-4мм)	88%
Амонијачен азот	7,0%	Боја	зелена
Вкупно P ₂ O ₅	11,0%		
Растворлив P ₂ O ₅	7,7%	Бор	0,015%
Вкупно K ₂ O	18,0%	Железо	0,20%
Вкупно MgO	2,7%	Манган	0,020%
Сулфур (S)	8,0%	Цинк	0,020%

Комплетност

Секоја гранула на YaraMila™ подеднакво ги содржи декларираните N,P,K, сулфур, магнезиум и микроелементи.

Балансиран извор на азот

YaraMila™ вклучуваат избалансиран нитратен и амоњачен азот правејќи ги значително поефикасни отколку ѓубривата базирани на амониум.

YaraVera™

Amidas

Гранулирано азотно и сулфурно ѓубриво

Вкупен азот	40.0%
Уреа	35.0%
Амонијачен азот	5.0%
Сулфур (S ₀₃)	5.5%
Густина	1.3 кг/л
Боја	јасно жолта

Високи содржини на хранливи материи

YaraVera™ Amidas обезбедува истовремена примена на азот и сулфур во сооднос 7:1 што е споредлив со органска материја во почвата. Овој однос е идеален за растенијата и го намалува ризикот од испирање.

Содржината на сулфур во YaraVera™ Amidas ја подобрува ефикасноста на азотот од уреата со намалување на загубите од испарување на азотот до 35% на почви со ниска pH вредност.

Производител:
Yara International ASA
Bigdoy alle 2, N-0202, Осло, Норвешка

Застапник и дистрибутер:
МАГАН-МАК ДОО - Скопје, Македонија
Тел. 02/3216-147, Факс. 3216-158

Solis Worldtrac - ШТЕДЛИВ И МОЌЕН

Пишува: Димитар Велковски

Solis Worldtrac 90 Rx, 4 WD	
МОТОР	тип 4105 TL, четирицилиндрен дизел мотор со директно вбризгување
Моќност	90 КС
Број на вртежи	2200 врт/мин
Капацитет на резервоар	78 литри
ТРАНСМИСИЈА	синхрона трансмисија
	12 брзини напред, 12 брзини назад
ПРИКЛУЧНО ВРАТИЛО	
Број на вртежи	540 и 1000 врт/мин
Број за запци	6
СОПИРАЧКИ	
Главна кочница	дискови потопени во масло
Паркирачка кочница	независна
УПРАВУВАЊЕ	хидрауличен волан
ХИДРАУЛИКА	автоматско позиционирање и контрола на подигање
Број на приклучоци	4
Капацитет на подигање	2500 кг
Механизам на поврзување	категорија 2
ГУМИ	
Предни	11,2 x 24
Задни	18,4 x 30

Индиската компанија „Соналика“ ги преточи своите високи цели за квалитет во моделот Solis Worldtrac 90. Овој трактор со извонредни перфоманси е опремен со моќен четирицилиндрен мотор со 90 КС. Погонот на овој трактор е на четири тркала, а предната и задната оска се од компанијата „Sagarro“, којашто произведува погонски оски за сите светски познати брендови. Директното спреј-вбризгување овозможува целосно искористување на горивото што ќе придонесе за поголема моќност и мала потрошувачка. Синхронизирианиот брз пренос со 12 x 12 брзини го прават погоден за работа, а хидрауличниот волан лесен за управување. Моќната и стабилна хидраулика овозможува подигање на 2500 кг товар. Овој „црвен џин“ ја потврди својата моќ со промоција и орање со 14-инчен плуг со четири работни тела. Со овој модел, којшто има ниска и достапна цена, задоволни ќе бидат сите земјоделци.

ZETOR FORTERRA 135

- Најекономичен цин

Zetor Forterra 135 со новиот 16-вентилски мотор освои една од најпрестижните награди во тешкиот тест направен од страна на германското земјоделско здружение (DLG). Овој мотор е сосема нов концепт кој обезбедува зголемување на излезната моќност на тракторот од речиси 30%, подобрување на вртежниот момент со повеќе од 47%, а особено е со екстремно ниска потрошувачка на гориво. Тестирањата за потрошувачката на гориво покажаа само 283 g/kWh, што го прави Forterra 135 најдобар и за 5.7% поекономичен од сите конкуренти.

X
ХЕМОМЕТАЛ

Хемометал Доел
Гоце Делчев 49, Кравари Битола
047 268 837; 070 237 290
www.hemometal.com

Zetor

Ракување

и регулирање на сеалките

Пишува: проф. д-р Драги Таневски, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје

З а да може со сеалката правилно и квалитетно да се изврши сеидбата, потребно е да се обезбеди потребната опрема, да се подготви и регулира според барањата на посевот кој се сее. За да се постигне добар квалитет при сеидбата, потребно е сеалката правилно да биде закачена за тракторот. Тоа може да се регулира на потегницата од тракторот или на потегницата од сеалката. Кај носените сеалки регулирањето се врши со горниот лост на хидрауличниот систем на тракторот. Ако за време на сеидбата сеалката е наведната, длабочината на сеидбата нема да биде еднаква и постои можност за загушување при внесувањето на семе.

Во двата пневматика на тркалата од сеалката, притисокот мора да биде ист во пропишаната вредност, со цел количеството на семе по широчината на работниот зафат да биде уедначено. За време на сеидбата задолжително треба да се користат стабилизаторски лостови или синцири, за да биде сеалката цврсто врзана за тракторот и да се избегнат занесувањата при работата.

Растојанието меѓу редовите, во принцип, зависи од растојанието меѓу вложувачите на семе, односно се менува со нивно преместување. Притоа се укажува потреба за исклучување на поодделни апарати за сеидба, што се врши со затворање на отворите за семе на дното од сандакот со посебни капаци. Непотребните вложувачи можат да се симнуваат заедно со нивните држачи, вретеното со пружина и со водилката.

Количеството на сеидба се регулира со примена на активната површина на апаратот за сеидба. Кај ребрестовалчестиот апарат се врши со поместување на вратилото лево - десно со посебен лост.

На сандакот од сеалката се наоѓа скала со ознаки за поставување на лостот за регулирање во положба која ќе ја даде потребната норма на сеидба. Тука се практикува лостот најнапред да се поместува за една скала повеќе, а потоа се враќа на потребното место, со цел да се елиминира мртвиот од на лостот за регулирање.

Капаците на дното од телото на апаратот за сеидба треба да се постават во потребната положба во зависност од големината на семето (горна положба за ситно семе, а долна положба за крупно семе). Кај сеалките со апарат со нажлебани тркалца, количеството на сеидбата се регулира со менување на брзината на вртежите на апаратите.

Длабочината на сеидбата зависи од положбата, односно од притисокот на внесувачот. Основното регулирање на длабочината на сеидбата се врши со вртење на квадратното вратило со помош на навојно вретено или рачка. Поединечното регулирање се врши со збивање на пружината на вретеното на секој внесувач на семе. Ако држачот на пружината се подига нагоре на вретеното, пружината повеќе ќе се затегнува, при што длабочината ќе биде поголема (при работа на тврда почва), или обратно, длабочината ќе биде помала. Горниот дел на вретеното треба слободно да се движи во огрлицата на држачот од внесувачот, со што му се овозможува на внесувачот да го копира теренот. По завршување на сезоната, сите пружини треба да се олабават за да не дојде до некоја деформација.

Регулирање на сеалката за одредено количество семе на хектар

Покрај тоа што сеалките имаат уред за регулирање на количеството на семе по единица површина, со помош на скала даваат ориентациони количини на исфрлено семе. Заради поголема точност, потребно е да се изврши имитирање на сеидбата со вртење на тркалата на сеалката (ако

апаратите добиваат погон од тркалото на сеалката, што во практиката е најчест случај).

Пример: Сеалката „делта-30“ има 30 внесувачи на семе на растојание од 12 см. Пречникот на тркалото е 1,2 м. Сеалката треба да се регулира да исфрла 280 кг/ха семе. Агрегатот за време на работата се движи со брзина од 7,2 км/ч. За време на испитувањето се зема површина од 400 м².

Од наведените податоци може да се пресмета:

Кога сеалката има две погонски тркала кои задвижуваат по 15 апарати за сеидба, сеидбената проба треба да се направи на секое тркало посебно. Сеидбената проба и регулирањето на сеалката треба да се повторува сè додека и левата и десната половина на сеалката не исфрлат по 5,6 кг семе за време од 56 сек.

Пред да се пристапи кон пробата, рачката за регулирање на количеството на семе треба да се постави на ознаката 280. Потоа сеалката се подига на подметнувачи, за да тркалата не ја допрат почвата. Семото се сипува во сандакот и се обележува почетната положба на тркалото. На даден знак треба да се започне уедначено вртење на тркалото. Кога ќе се заврши со вртењето, се мери семето прифатено во ПВЦ ќесичките од секоја семеспроводна цевка.

Истовремено со мерењето може да се утврди уедначеноста на исфрлањето на семето во секој внесувач на семе. Ако исфрлената количина е помала или поголема од 5,6 кг, потребно е да се изврши дополнително регулирање на рачката и да се повтори пробата сè додека не се исфрли саканото количество семе. Кај другите типови на житни сеалки регулирањето и контролата се вршат според упатството на производителот. ●

ФЕРТИРИГАЦИЈА

Хелатни ѓубриња и нивна примена во земјоделството

Пишуваат: проф. д-р Ордан Чукалиев, доц. д-р Вјекослав Танасковиќ

Хелатите се хемиски соединенија кои се состојат од две основни состојки и тоа јон на метал кој е централно поставен и хелатизирачка супстанција која го обиколува металниот јон при што металниот јон се држи со најмалку 2 врски за хелатизирачката супстанца. При тоа се создава соединение кај кое металниот јон (микроелементот) се наоѓа во средината, а околу него се наоѓаат други елементи од хелатизирачката супстанца, кои го обиколуваат и штитат. Металниот јон доста цврсто се држи во молекулата, при што истиот многу тешко може да се одвои.

Инаку хелатите го добиле своето име по грчкиот збор кој значи канџа, поради тоа што во таквото соединение металниот јон е фатен како со канџи и тешко се испушта.

Поради ова својство хелатните соединенија нашле примена во земјоделското производство. За да разбереме зошто е потребно да се применуваат хелатни ѓубрива, прво треба да се разбере достапноста на микроелементите во почвата. Некои од микроелементите се присутни во големи количини во почвата, а сепак се недостапни за растенијата и растението не може да ги користи, односно се наоѓаат во недостапна форма.

Достапноста на хранливите елементи е силно поврзана со рекацијата (pH) на почвата. На следната слика се уочува дека со промена на pH се менува и достапноста на секој на хранливите елементи и јасно се гледа дека повеќето микроелементите (железо, цинк, бакар, манган) се достапни, при помала pH (покисела реакција), а при pH поголемо од 8 силно им се намалува достапноста.

За да се постигне поголем ефект со ѓубрењето со микроелементи и при тоа да се избегне нивната деактивација во почвата во последните 20-25 години голема примена наоѓаат хелатните ѓубриња. Во хелатните ѓубриња металниот јон (микроелементот) е многу подостапен за растението и лесно се усвојува. Ослободувањето на металниот јон (микроелементот) се изведува во специфична реакција и коренот лесно го усвојува, без при тоа да дојде до деактивација (усвојување на металниот јон од страна на глинените минерали или органската материја или пак создавање на нерастворливи соединенија).

При примена на класични ѓубриња кои најчесто се соли, доаѓа до дисоцијација на солта и металниот јон (микроелементот) е активен и слободен и лесно се деактивира во почвата. Предноста на хелатните форми на ѓубре е во силината на врските меѓу металот и хелатизирачката материја и при растварање во вода нема слободни јони на металот, туку само хелатни молекули. Може да се каже дека хелатните ѓубриња се скоро идеални за ѓубрење со метални микроелементи бидејќи нивната ефикасност не зависи од ниту еден од факторите кој ја намалува достапноста на микроелементите. Затоа нивната примена со фертиригацијата има извонредно високи ефекти, без разлика дали се работи за недостиг на микроелементите или пак нивна деактивација во почвата поради низа на причини.

Растворливоста на хелатите во вода и силините на врската меѓу металот и хелатизирачката материја е искористена во земјоделството за креирање на многу ефикасни ѓубриња кои се карактеризираат со:

Лесна примена поради нивната растворливост во вода

Лесно мешање со други ѓубриња и други агрохемикалии

Лесна контрола на количеството на микроелементи кои се даваат во почвата

Висока ефикасност на искористување на ѓубрето поради тоа што микроелементите се даваат во хемиски стабилен и заштитен облик

Се минимизира деактивацијата на микроелементите преку нивно врзување со глината и органската материја, што е многу често при користење на сулфатни соли на микроелементите како ѓубре

Примената на хелатните форми на ѓубриња е особено значајна за фертиригацијата и со нивна примена во голема мерка се подобруваат ефектите, се зголемуваат приносите и се постигнува подобар квалитет и хранлива вредност на производите, кои се оптимално снабдени со микроелементи.

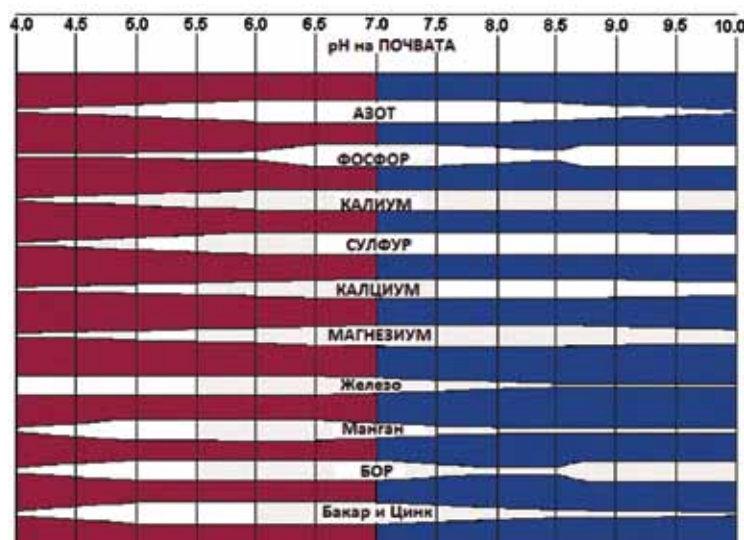
За да се разбере зошто примената на хелатните ѓубриња има толку позитивен ефект во современото интензивно земјоделско производство треба да се примени

законот на минимум, кој кажува дека порастот и развојот на растенијата (а со самото тоа и приносот) е лимитиран од факторот кој се наоѓа во минимум. Иако сите останати фактори се во оптимални количини сепак ќе дојде до намалување на приносите и висината на приносот може да се зголеми само преку зголемување на факторот кој се наоѓа во минимум. Ова сликовито може да се претстави преку „Бурето на Либиџ“, каде што даските од кои е направено бурето ги претставуваат поединечните фактори на производство (на сликата се дадени само елементите од исхраната на растенијата). Висината на секоја од даските ја претставува достапноста на секој од елементите. Се гледа дека бурето може да се наполни со вода само до нивото на најниската даска. Доколку количината на вода во бурето го претставува приносот на културата, тогаш за да се зголеми приносот треба да се покачи нивото на најниската даска, односно да се зголеми достапноста на факторот кој што се наоѓа во минимум (на сликата тоа е цинкот).

Во современото земјоделско производство, при примена на современи системи за микро наводнување, а особено на фертиригација, може да се каже дека растенијата се обезбедени со идеални услови за раст и развој. Колку и да се превземаат мерки за понатамошно подобрување на условите во производството не се постигнуваат саканите резултати, пред се поради тоа што не се определува факторот кој е во минимум. Еден од основните проблеми кај нас е дека почвите се доста често со алкална реакција (над 8) и голем дел од микроелементите се послабо достапни. Покрај тоа, малку се посветувало внимание на ѓубрењето со микроелементи и некои од нив, особено кај повеќегодишните насади (лозови и овошни насади) се повеќе или помалку исцрпени. Доколку се применувале микро елементи во форма на соли (најчесто сулфатни соли) истите лесно се деактивираат и не се достапни за растенијата.

Затоа потребно е да се направи анализа на достапноста на микроелементите и доколку се утврдат проблеми потребно е да се применат хелатните форми на ѓубре со кои се постигнуваат извонредни резултати.

Кај нас на пазарот овие ѓубриња се веќе доста добро застапени, а посебно се истакнува домашниот производител Алкалоид кој покрај палетата на единечни хелатни ѓубриња, нуди и мешавини од неколку микроелементи во хелатна форма, кои се креирани според состојбата и условите на земјоделското производство кај нас. Исто така треба да се истакне дека во гамата на течни ѓубриња на овој производител повеќето комплексни ѓубриња се веќе збогатени со микро елементи во хелатна форма, кои иако во мали количини имаат позитивен ефект врз ефектите од ѓубрењето како и врз приносите. ●

ТЕЧНИ МИНЕРАЛНИ ЃУБРИВА И ХЕЛАТИ

Производната палета од течни минерални ѓубрива кои се N-P-K комбинации, се користи за балансирана исхрана кај сите градинарски, полјоделски, овошни култури и кај виновата лоза, преку системот за микронаводнување - капка по капка, микродождење и преку фолијарна апликација. Растворите од метални хелати (Fe, Mg, Zn и др.) се додаваат во почвата како микроелементи.

МАГНИСАЛ NPK 12-5-7 + ME

МАГНИСАЛ VI NPK 31-0-0 + ME

МАГНИФЕРТ VI СУПЕР NPK 3-20-28 + 3% EDTA

МАГНИФЕРТ VII NPK 9-0-6 + 10% CaO + 2% MgO

МАГНИЦВЕТ NPK 7-1-5 + ME

МАГНИХОРТАЛ NPK 10-5-5 + ME

МАГНИСАЛ IV NPKV 10-6-8-0.5 + ME

МАГНИФЕРТ NPKV 8-4-8-1 + ME

МАГНИФЕРТ IV NPKV 8-6-8-1 + ME

МАГНИ ФЕР ХЕЛАТ (22% ЖЕЛЕЗЕН ХЕЛАТ)

МАГНИ МАГ ХЕЛАТ (24% МАГНЕЗИУМ ХЕЛАТ)

МАГНИ ФЕР МАГ ХЕЛАТ (14% ЖЕЛЕЗЕН ХЕЛАТ,
3% МАГНЕЗИУМ НИТРАТ)

МАГНИ ЦИНК ХЕЛАТ (22% ЦИНК ХЕЛАТ)

КАЛЦИУМ НИТРАТ 40%

МАГНЕЗИУМ НИТРАТ 36%

МАГНЕЗИУМ СУЛФАТ 35%

АМОНИУМ НИТРАТ 50%

DURSBAN G-5

**ЕДИНСТВЕН земјишен инсектицид за сузбивање на штетници
во градинарски, поделелски и индустриски култури**
hlorpirifos-etil - 50g/kg
гранули за непосредна примена (G)

ИНСЕКТИЦИД

Општи информации - Особини

DURSBAN G-5 е гранулирана формулација на **hlorpirifos-etil** со исти особини како и E-48 формулацијата.

DURSBAN G-5 успешно се употребува за сузбивање на штетници кои ги гризат растителните делови или цицаат растителни сокови, а припаѓаат на следните редови: пеперутки (*Lepidoptera*), тврдокрилци (*Coleoptera*), еднаковкрилци (*Homoptera*), двокрилци (*Diptera*).

Регистрација - Доза и примена

Земјишен контактен инсектицид за сузбивање на почвени штетници во:

- поделелските и градинарските посеви: домат, пиперка, краставица, компир, зелкови култури, марула, мешункаст зеленчук, кромид и лук и други култури за сузбивање на: жичани црви (*Elateride*), совици (*Noctuidae*), ровец (*Gryllotalpa gryllotalpa*), грчици (*Melolontha melolontha*), ларви на лукова мува (*Delia antiqua*), ларви на зелкова мува (*Delia radicum*), ларви на градинарска мушица (*Bibio hortulans*), моркова мува (*Psila rosae*), идр.со примена истовремено со сеидбата или расадувањето со задолжително внесување (инкорпорација) на гранулитите во почвата во количина од:

- 35 - 60 кг/ха (3,5-6 кг/ха на 1000м²) со примена на цела површина или
- 15 - 20 кг/ха (1,5-2 кг/ха на 1000м²) со примена во редови.

Повисоката препорачана доза се користи за тешки почви богати со хумус, а пониската за полесни почви.

- се користи и за сузбивање на пченкарна златица (Диабротица виргифера) со примена во трака широка од 15-25 цм за време на сеидбата со инкорпорација во количина од 25 кг/ха или при првото окопување на пченката.
- во стрните жита се користи за сузбивање на црниот житарец (*Zabrus tenebrioides*) во количина од 40 кг/ха (4 кг/ха на 1000 м²), со задолжителна инкорпорација.

Примена

градинарство

компир

зелкови култури

кромид, лук и праз

морков

Каренца

Каренцата е обезбедена со времето на примена.

ХЕМОМАК ПЕСТИЦИДИ

тел: 043-212-552, 043-212-553, факс: 043-243-210

www.hemomakpesticidi.com.mk

e-mail: hemomak@t-home.mk

Dow AgroSciences
TM